

Isiklik ja riigimehelik

Raamatusse „Ühtekuuluvuse teel“ on koondatud Eesti Kaitseväge ülemjuhataja Johan Laidoneri (1884–1953) kirjad abikaasale Mariale Genfist, kus ta võttis aastatel 1922–1929 Riigikogu liikmena osa Rahvasteliidu istungjärkude tööst. Kirjad paistavad silma suurepärase tähelepanuvõime ja analüütilisuse poolest. Vt lk 7.

RAAMAT

EESTI KIRJASTUSTE LIIDU AJALEHT

Nr 6 (29)

22. mai 2008

kommentaari

Meeldejääv Prima Vista

8.-10. mail toimus Tartus 5. kirjandusfestival Prima Vista. Seekordne festival rõõmustas taas huvitavate ürituste ja rohke publikuga – tundub, et festival on end sisse töötanud ja kirjandussõbrad teavad juba, et igal aastal toimub Tartus kirjandusfestival, kus saab põnevaid autoreid näha. Isegi ajakirjanikelt ei kuulnud enam küsimust, kas järgmisel aastal Prima Vista ikka toimub.

Seekordsel festivalil keskenduti tõlkimisele ja raamatukogudele, mõlemal teemal olid kõnekoosolekud, kuhu rahvast jätkus lõpuni, hoolimata mitmetunnisest ajast ja õuekutsuvast kenast ilmast. Rääkimata võistutõlkimisest ja „Utlib karikast“ ehk raamatukogu kasutamise oskuste võistlusest ja muudest üritustest.

Festivali peaküüline oli tuntud vene kirjanik Ljudmila Ulitskaja, kelle teose „Kukotski juhtum“ eestikeelset väljaannet esitles kirjastus Tänapäev Tartu Kirjanduse Majas. Huvi Ulitskaja vastu oli suur, tema austajad ei mahtunud saali ära – seisti ustel ja kükitati tooliridade vahel.

Üritused toetavad müüki

Tänapäev on üks vähestest Eesti kirjastustest, mis oskab sedalaadi suur-sündmusi (mõten siinkohal festivale ja messe) oma raamatute turundamisel ära kasutada. Nimetada saab veel Varrakut, Ilmamaad ja Tuuma, ehk mõnda veel. Sellest on kahju, sest festivalidel ja messidel on kohal kõige aktiivsem sihtgrupp, kellele oma teoseid reklaamida; need inimesed, kes siis liikvel on, ostavad tõenäoliselt ka reklaamitava teose, saades innustust esitlusel kuuldust ning tõenäoliselt ka eesmärgiga võtta äsjaomandatud raamatusse autori või tõlkija autogramm.

Miks ei võiks kirjastused teha koostööd festivalikorraldajatega ja ajastada mõne teose ilmumist just mai esimeseks pooleks, kui toimub Prima Vista, aprilli keskpaigaks, kui toimub Sotsia, või mai keskpaigaks, kui toimub Põhja-maade Luulefestival? Samuti on teada, et aastal 2010 on Tallinnas jälle Balti Raamatumess. Nende ürituste korraldajatel on kindlasti hea meel, kui nad ei pea ise raamatuesitlusi manguma, pealegi on alati võimalik kulusid jagada. Julget pealehakkamist, kirjastajad! Raamatusõbrad ainult rõõmustavad selle üle.

Krista Ojasaar
kultuuriministerium

Valik raamatuklubi ajakirju läbi aastakümne. Foto Andrus Maide

10 aastat raamatuklubi

Priit Maide

kirjastuse Varrak direktor

15. mail täitus 10 aastat esimese raamatuklubi loomisest Eestis. Just sel kuupäeval 1998. aastal alustas tegevust kirjastuse Varrak asutatud Kogu Pere Raamatuklubi, mille eesmärk oli pakuda lugemist erinevas vanuses ning mitmesuguste huvidega raamatusõpradele. Asutatud klubi oli omanäoline Eestis, kuid mitte maailmas. Esimene analoogne lugemishuvilisi koondav klubi loodi USA-s juba 1924. aastal. Põhjanaanbrid alustasid sarnase klubiga meist ligi 30 aastat varem.

1998. aasta aprillis sõitsime Varraku peatoimetaja Krista Kaeraga Helsingisse, et kohtuda Suuri Suomalainen Kirjakerho juhi Pauli Leimioga. Kasu sellest kohtumisest oli suur: saime „kiirkoolituse“ raamatuklubi toimimisest ning lisaks soomlaste koostööhuvi Varrakuga samalaadse klubi loomiseks Eestis. Koju jõudes hakkasime ette valmistama raamatuklubi esimest, juunikuu ajakirja, mis nägi trükivalgust 15. mail.

Täna on mitmete nimevahetuste ja erinevate kontseptsioonide elluviimise tulemusena kunagisest Kogu Pere Raamatuklubist välja arenenud Suur Eesti Raamatuklubi, kuhu kuulub üle 30 000 liikme.

Iga päev ilmub Eestis üle kümne

raamatu, mis teeb ühes kuus üllatavaks mahuks umbes kolmsada nimetust. Sellise koguse juures on ka kõige suuremal raamatuhuvilisel järjest raskem pakutavas orienteeruda ja valikuid teha. Klubi eesmärk on anda oma liikmetele üle kogu Eesti pidevalt informatsiooni erinevate Eesti kirjastuste pakutavast uudiskirjandusest. Eriti tänuväärne on raamatuklubi neis Eestimaa paikades, kus raamatupoode kahjuks pole.

Kiire elutempo juures võib juhtuda, et raamatusõber ei jõua nii tihti kaup-

lusse, kui ta sooviks. Klubi ajakiri toob teabe kord kuus tasuta koju kätte ning võimaldab mugavalt, kodust väljumata vahepeal ilmunud lugemisvaraga tutvuda ja raamatuid tellida.

Iga kuu tutvustame ajakirjas põhjalikult üht hoolikalt valitud klubiraamatut. Läbi aastate on klubiraamatutena populaarsemad olnud teatmeteosed ja käsiraamatud. Oleme püüdnud klubiraamatu valikul lähtuda konkreetsest hetkest, mil teema on päevakohane. Näiteks augustikuuks proovime leida sellist teost, millest kooliminejatelgi kasu oleks, kevadeti kuluvad marjaks ära aiandustemalised raamatud, pimedatel sügisõhtutel aga näiteks käsitööalane või lihtsalt mõnusalt lugemist pakkuv kirjandus.

Raamatuklubi ei tähenda pelgalt raamatute postimüüki: organiseerime oma klubi liikmetele juba aastaid erinevaid üritusi – korraldame kultuuri-reise nii Eestis kui ka välismaal, käime ühiselt teatris, kohtume huvitavate autoritega. Senisest on enim meelde jäänud klubireisid Horvaatiasse, mida suure huvi tõttu korraldasime suisa kolmele grupile, Indrek Rohtmetsa juhitud kultuuriloolise Eestimaa ringreis ja menuetenduse „Soome hobune“ ühiskülastus Draamateatris.

Raamatuklubi nimel on mul rõõm klubiliikmetele soovida juubeli puhul palju-palju õnne ja meeldivaid lugemiselamusi!

www.ser.k.ee

Viis head põhjust

raamatuklubiga liitumiseks:

- Iga kuu raamatukataloog parimate pakkumistega koju kätte
- Mugav võimalus kodust väljumata raamatuid tellida ja olla kursis Eesti kirjandusmaastikul toimuvaga
- Professionaalide koostatud usaldusväärne eelvalik, leidmaks endale sobivat ilmutavate raamatute suurest hulgast
- Palju sooduspakkumisi – hinnad on raamatukaupluste omadest oluliselt madalamad
- Vahvad üritused, kus on võimalik kohtuda teiste raamatuklubi liikmetega – kultuuri-reisid, teatrietendused, autoriõhtud, seminarid

uudised

Värsked noorsoo-romaanid

Kirjastuse Tänapäev ja Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt juba neljandat korda korraldatud noorsooromaanivõistluse laekus 15 käsikirja. Neist jõuavad aasta jooksul lugejani koguni üheksa käsikirja.

Võistlusel jagasid 1.-2. kohta Kristiine Kurema käsikirjaga „Jäätunud võõras“ ja Birk Rohelend käsikirjaga „Enesetapjad“. Mõlemad said auhinna 20 000 krooni. Kolmanda koha sai Ene Sepp käsikirja „Medaljon“ eest, auhinna 10 000 krooni.

Ära märgiti Lauri Vidili „Hei, Dima“, Kristi Rebase „Minu oma“, Kersti Kivirüüti „Okultismiklubi“, Ene Jaaniste „Elu on ilus“, Kerti Altmarti „Makaagid ja majad“ ja Ketlin Priilina „Mustlasplikad“.

Raamat, kus kohtuvad Miia ja Friida

22. mail kell 16 esitleb Kadri Hinrikus Rahva Raamatu Viru keskuse poe neljandal korrusel oma esimest raamatut „Miia ja Friida“, mis sai alguse autori ema, isa ja tädi lapsepõlvest jutustatud lugudest. Autor hakkas neid üles kirjutama ning suures kirjutamisohinas lisas mõne loo ka enda mälestustest. Nii saidki raamatus kokku kahe väikesed tüdrukud – Miia ja Friida – ilus, soe ja vahel ka murelik lapsepõlv. Raamatu kirjastas Eesti Ekspress.

Esitlusel jagab autor autogramme ja esimese raamatu puhul ütlevad sõna sekka armastatud lastekirjanikud Leelo Tungal ja Heljo Mänd.

Eesti kalendrilaulud

Koolibri kirjastuselt on ilmunud „Eesti kalendrilaulud viisidega“, mis sisaldab talupojakalendri pühade – eelkõige mardi- ja kadripäev, jõulud, vastlad, jaanipäev – juurde kuulunud laule, mis antud nii teksti, noodi kui ka helinäitega CD-l.

RAAMAT

Väljaandja Eesti Kirjastuste Liit
© EKL 2007

ilmunud

Võõrad lood

Andrei Hvostov
kujundanud Dan Mikkin
176 lk

kõva köide

Käesolevate jutustuste kirjutamise ajend oli 2007. aasta aprillirahutused Tallinnas. „Võõraste lugude“ tegelased räägivad emakeelena vene või saksa keelt. Aga nad on omad, sest nad on jätnud Eesti ajalukku suurema või väiksema jälje.

Läbi Soome kadalipu

Inimeste väljaandmisel
Nõukogude Liidule
1944–1981
Jussi Pekkarinen ja Juha Pohjonen
tõlkinud Erkki Bahovski
kujundanud Piret Niinepuu-Kiik
312 lk

kõva köide

See on esimene kokkuvõtte ülevaade inimeste väljaandmisest Soome poolt Nõukogude Liidule aastatel 1944–1981. Raamat sisaldab hulgaliselt uut ja varem avalikkuses käsitlemata infot ja räägib Nõukogude Liidu ning Soome suhetest põgenemislugude taustal.

Visandusi eneseanalüüsiks

Pierre Bourdieu
tõlkinud Marri Amon
kujundanud Jüri Kaarma
sari „Avatud Eesti Raamat“
112 lk

pehme köide

Oma postuumselt ilmunud essee sissejuhatuses kirjutab autor: „Ma ei paigutaks seda kirjutist autobiograafia žanrisse.

Püüaksin üksnes koondada ja lugejale edasi anda mõningaid autosotsioanalüüsi sugemeid. Mul on tunne, et minu tegevuse ulatuse tõttu sotsiaalses ruumis ja nende sotsiaalsete maailmade praktilise kokkusobimatus tõttu, mida mu tegevus puudutab, ei saa ma oodata, et lugeja oskaks vaadata neid kogemusi, mida ma meenutan, sellise pilguga, mida ma temalt ootaksin.”

Millal saab küllalt?

Jean Illsley Clarke, Connie Dawson
ja David Bredehoft
tõlkinud Ragne Kepler
kujundanud Anna Lauk
384 lk

pehme köide

Paljud vanemad on liiga järeleandlikud ja kuhjavad oma lap-
sed üle rohkemaga, kui need vajavad või kasutada oskavad.

„Millal saab küllalt?“ õpetab asjalike nõuannete ja näidete abil, kuidas vältida liigest järeleandlikkusest tekkivat kahju.

Eesriie

Milan Kundera
tõlkinud Martin Kala
kujundanud Angelika Schneider
157 lk

pehme köide

„Eesriie“ koosneb seitsmest esseest, milles autor räägib Euroopa romaani-
kunstist, Euroopast ja eurooplastest; sellest, et kõigil Euroopa rahvastel on ühine saatus, kuid igaüks tunnetab seda omamoodi, lähtuvalt enda kogemusest.

Sõjajärgne vaade 1944. aasta märtsipommitamises hävinud Harju tänavale ja purustatud Niguliste kirikule.

Vana Tallinn uutmoodi pilguga

Jaak Viires, Priit Põhjala

Tallinna vanalinn on nii paljude raamatute peategelane, et sellest sootuks uutmoodi raamatu tegemine on vähemalt sama raske kui raekoja torni tipust Vana Tooma varastamine. Ometi on fotoalbum „Vana Tallinn“ just sedalaadi üritus – katse pakkuda Tallinna vanalinnast huvitatuile midagi originaalset.

Tegelikult on „Vana Tallinn“ omamoodi jätk raamatule „Tallinn vanadel fotodel“ (Tänapäev, 2004). See raamat sai nii ajaloo huviliste tallinlaste kui ka linna külaliste sooja vastuvõtu osaliseks ning muutus õige pea raskesti kättesaadavaks. Sellest ka vajadus uue, põhimõtteliselt samalaadse, ent siiski oluliselt täiendatud väljaande järele.

Varasem album püüdis hõlmata omaaegset Tallinna üldisemalt – ühelt poolt linnale nii omane vanalinn, teiselt poolt aga eht-tallinlikud agulid.

Uus raamat keskendub ainult esimesele, Tallinna vanalinnale, kuid teeb seda palju põhjalikumalt.

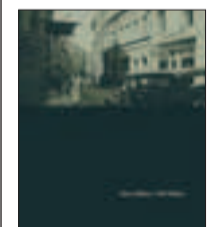
Seekord on piltide valikul lähtunud püüdest tuua esile meie harukordse vanalinna kogu ajalooline rikkus, kuid samas tutvustada ajaloolisi vaatamisväärsusi uute rakursside alt. Eraldi on tähelepanu pööratud sisevaadetele (nt Pühavaimu, Oleviste, Niguliste ja Toomkirik, riigikogu hoone) ning vanalinna nendele üksikobjektidele ja kvartalitele, mis hävisid Teises maailmasõjas 1944. aastal (nt Vaekoda, Vene ja Harju tänava ning Pika jala hoonetus, Niguliste kvartal).

Lisaks ülevaatlitele õhufotodele ja konkreetseid hooneid kujutavatele piltidele on albumis valik fotosid, mis tutvustavad lähilpaanis vana Tallinna imetusväärseid arhitektuurilisi detaile ja kunstiobjekte – fassaade, portaale, väravaid, altareid ja pingistikke.

Mõnikord pannakse linnasid tutvustavatele fotoalbumitele pahaks liigset korrektsust ja staatilisust; seda,

et mitmepalgelise ja elava tegelikkuse asemel vaatab fotodelt vastu ühekülgne ja nii-öelda lapiga üle pühitud pilditegelikkus, mida võiks võrrelda museaalliga. Nii on vana Tallinna esitlemise ideaaliks ikka olnud säravpunased katused ja inimtühjad tornidega ääristatud tänavad.

Seekordsele fotoalbumile ei saa aga elavuse puudumist ette heita, sest piltidele linna korrastatud esindushoonetest pakuvad kontrastset vaheldust fotod, millel on sõjast või ajahambast pured, alles renoveerimist või restaureerimist ootavad majad.

Vana Tallinn / Old Tallinn

koostanud
Jaak Viires
kujundanud
Tiit Jürna
272 lk
kõva köide

Johan Laidoner ja Eesti otsused

Martti Turtola

2002. aastal ilmus Soomes minu uurimus „Presidentti Konstantin Päts. Viro ja Suomi eri teillä“ (Otava). Uurimus äratas Eestis tähelepanu juba enne ilmumist. Keegi professor jõudis selle ette hukka mõista, tembeldades autori vaimuhaigeks või diletandiks. Ta nõudis, et seda raamatut ei avaldataks. Üks Pätsi lähisugulasi tuli mulle seletama, mida ma tohin kirjutada ja mida mitte!

Selles õhkkonnas polnud kirjutamine kuigi meeldiv. Endastmõistetavalt

sooviti elulugu ka eesti keeles lugeda. Raamatu kirjastas Tänapäev ja selle tõlkis suurepäraselt mu kolleeg, kultuurisekretär Maimu Berg. Sõjanduse terminoloogiat kontrollis mu hea sõber, praeguseks lahkunud professor Rein Helme.

Minu kirjastaja Tänapäev soovis koostööd jätkata. Pakkusin uurimistemanat välja kindral Johan Laidoneri, kellest ka kirjastuse esindajad huvitatud olid. Ent muude tööde ja Eestist lahkumise tõttu lükkus töö mõne aasta võrra edasi, mis ei ole aga asjale kahjuks tulnud.

Vastupidi, Eestis on viimastel aastatel ilmunud mõningaid põhjapanevaid

uurimusi, mis käsitlevad ka kindral Laidoneri tegevust. Ennekoike nimetaksin tõeliselt läbimurdelist tööd, riigiteaduse doktori Magnus Ilmjärve väitekirja „Hääletu alistumine. Eesti, Läti ja Leedu välispoliitilise orientatsiooni kujunemine ja iseseisvuse kaotus. 1920. aastate keskpaigast anneksioonini“ (Argo 2004). Vaevalt et mu raamat ilma Ilmjärve uurimiseta oleks sellisel kujul saanud ilmuda. Ilmjärve ja teiste panus on oluline ka 2004. aastal ilmunud uurimuses „Sõja ja rahu vahel. Eesti julgeolekupoliitika 1940. aastani“ (S-keskus). Käesolev raamat on siiski

teistlaadi, kuigi ka see põhineb suures osas algallikalisel materjalil ja on koostatud teaduslikku meetodit kasutades.

Ei saa eitada, et mu teos on poleemiline. Nagu juba seoses Pätsi elulooga, tahan rõhutada oma soovi, et raamat leiaks Eestis järgijaid. Näiteks vajaks hoopis uut põhjalikku uurimust Laidoneri tegevus Venemaal.

Käesoleva raamatu näol ei ole siiski tegemist ainult kindrali elulooga, vaid tahan anda uue ja värske terviknagemuse Eesti Vabariigi juhtkonna otsuste põhjendatusest ennekoike aastatel 1939–1940.

Kindral Johan Laidoner ja Eesti Vabariigi hukk 1939–1940

Martti Turtola
tõlkinud Maimu Berg
kujundanud Andres Tali
312 lk
kõva köide, ümbrispaber

Teekond unelmate saunani

Anu Jõesaar

käsiraamatute toimetaja

Sisustusaste „Nurgakivi” saatejuhina tuntud Priit Valge on suur saunafänn, kes oskab head leili ära tunda ja seda nautida. Et mees ühtlasi õpetab ehitust Tallinna Tehnikakõrgkoolis, õnnestus tal oma saunaraamatusse sisse kirjutada kaks esmapilgul üpris vastandlikku asja: leilimõnud ja saunahitaja märkmed.

Romantiline saunatee

Pealkiri „Saunateed astudes” näitab autori romantilisemat poolt. See saunatee, mis seisib kirjutaja silme ees materjali kogudes ja kirja pannes, on tema enda sõnutsi pelgalt kujutuspilt ja üheltki raamatu fotolt seda ei leia. Nagu ta ise kirjeldab: „Selles kujutuspildis on suviselt sooja ja vaikset suveõhtut, õhtusse vajuvat päikest, puhta pesu ja värske kaseviha lõhna, saunamõnu ootuse igatsust ja teerada, mille lõpus väikene palkidest saun. Ja rahu. Argipäevamured jäävad kuskile kaugele.

Tahaks loota, et paljusid meist, kes me laupäeva õhtul sauna sätme, ootab just selline saunatee.” Selliseid meeleolusid väljendavad raamatu kaunid fotod ja iga saunaloo ülesehitus, mis tihtipeale algab nagu mõnus jutujamine saunalaval. Kui lugeja aga ei ole leidnud veel kuju omaenese saunatele ja selle lõpus ootav saun ei ole veel valmis, siis leiab ta raamatust ka rohkelt ideid, kuidas ehitada ja milline ehitada. Saades järjest

Kunagisse aita ehitatud korstna ja kummkerisega vana saun varjab ennast põhjarannikul imeilusa merelahe äärses metsatukas. Foto raamatust

tuttavaks kümnete omapäraste saunade peremeeste ja perenaistega, teeb lugeja kaasa ka omamoodi rännaku sauna arengulukku. Alguse saab see lugu lihtsast muldonni- ehk koobassaunast, põikab läbi püstkodadest, laseb pilku heita suitsusauna hämarusse ja järkjärgult arenedes jõuab välja luksusliku koduse veekeskuseni. Kõik need saunad on täna Eestimaal olemas, seega leidub raamatus midagi hingelähedast igale lugejale.

Külesaunast kodu-spaa

Autori külastatud saunu mahub raamatusse 40 ringis. Priit Valge on neid kir-

jeldades üdini demokraatlik. Tal jätkub tunnustavaid sõnu nii õnnestunud leiliga külesaunale, vanast aidast ümber ehitatud suitsusaunale kui ka uhke eramu supermoodsale saunakompleksile. Peaasi, et tunne oleks õige! Autor kii- kab huviga jaapani ja vene saunadesse, mitmesugustesse kümblustünnidesse, ülimumoodsatesse aurusaunadesse. Ta uurib, mida huvitavat on näha maailma veidraimate liikvusaunade kokkutulekul Soomes. Ta katsetab isiklikult, kas on tõesti võimalik ehitada lumest leilisauna, proovib leili ujuvsaunas ning teeb lugejale puust ja punaseks, kuidas

tasub ja kuidas kohe mitte ei tasu korteri vannituba saunaks ringi ehitada. Kõike seda illustreerivad rohked fotod (peamiselt Tiit Koha ning autori teatud), mis tekitavad tõelist kiusatust omaenese sauna kujundama asuda.

Mis aga oma sauna igatsejale kõige olulisem: iga saun, mis väärib järele tegemist, on raamatus ka ehituslikult lahti seletatud ja lahti joonistatud. Välja on toodud ehituse käigus ilmnunud probleemid ja selgitatud, kuidas neid lahendada. Lisaks saab lugeja väärt nõuandeid saunaruumide ja keriste planeerimise ning leiliruumi ehitamise kohta. Igatahes peaksid ehitajageeni- ga saunasõbrad koguma raamatut lugedes lausa märkamatu rohked tarvilikke teadmisi saunanduse kohta.

Ja tegelikult mitte ainult ehitajageeni- ga, vaid üldse kõik saunasõbrad. Näiteks on suitsusauna omaniku tarbeks raamatusse raiitud Võrumaa meeste kõi- ge olulisemat reeglit. Esimene: „Kaege, et sausanna üle ei küta!” ja teine: „Sanna kütmine jätkke üks esanda hooles!”

Raamat ilmub mai lõpus.

Saunateed astudes

Priit Valge
196 lk
köva köide

Tõlgime leina taimede keelde

Anu Jõesaar

käsiraamatute toimetaja

On teemasid, mida inimesed oma mõtetes tagaplaanile tõrjuvad. Näiteks võidakse suhtuda erinevalt väitesse, et raamat „Kalmu kujundamine” peaks seisma iga perekonna oluliste käsiraamatute riivil. Ometi arvan, et nii see on.

Raamatu autor Reet Palusalu õpetab Rärpina Aianduskoolis. Tema imekauni aia serval olid terve möödunud suve näha ka näidiskalmud, kus ta aasta-

gade muutudes ilutaimi vahetas ning laskis neid üles pildistada. Ikka poolelioleva raamatu tarbeks. Ehkki sisesejuhatav osa jutustab ka kalmistutest üldisemalt, on „Kalmu kujundamine” mõeldud siiski igale inimesele, kellel puhkab lähedasi mõnel kalmistul.

Et kalm oleks kergesti hooldatav ja ilus, tuleks suurem osa sellest katta pinna- ja kõrgeaia taimedega ning kõrgema raamistutuse, näiteks põõsastega. Üle jääb väiksem osa, kus eri aastaagadel kalmul käies saab taimi vahetada. Milline peaks olema kalmu erinevate osade vahetamine ja, mis kõige tähtsam, missugu-

seid taimi kuhu istutada, sellest raamat räägibki. Võimalike kujunduslahenduste otsijale on eeskujuks rohked fotod nii Eestist kui ka Euroopa esinduslikelt kalmukujundusnäitustelt. Selle kõrval pakub autor valiku meie kalmistutele sobivaid näidislahendusi.

Kalmu rajamine ja hooldamine on terve kompleks töid, mis eeldavad tegijalt mõnevõrra aianduslikke teadmisi. Seetõttu ongi üks peatükk raamatust pühendatud kalmu korrastustöödele. Jutt on näiteks sellest, kui pika aja möödudes matustest võib alustada kalmu rajamist, kuidas parandada taimede

kasvutingimusi konkreetsel platsil, missugused tööd eelnevad taimede istutamisele ja kuidas istutatud taimede eest edasi hoolitseda.

Raamat ilmub juuni alguses.

Kalmu kujundamine

Reet Palusalu
116 lk
köva köide

Läbi-lõhki eesti naise lugu

Meelis Kapstas

Reet Linna nime lugedes kerkib küllap paljude eluloojanuste keelele küsimus: mida siis veel öelda on?! Ent ette rahulolematud kritiseerijad peavad pettuma: alates esimesest peatükist lükkab nüüdseks 39 aastat rahvusteleviioonis pildil püsiv staar-saatejuht hoo sisse ega lõpeta karussellitamist viimasel leheküljel. Hakka või järgmist osa kirjutama! Ikka ausalt ja avameelselt, mida Reeda puhul tihti ka lapsesuga öelduks peetud. Ent ometi – kes Eestis varem on oma elu vahe-

dama kirurginoaga rahva ette tükikideks lõiganud!

Nii ausalt pole vist veel keegi eesti eakraani-inimestest end raamatusse lahiti rääkinud. Samas on see läbi ja lõhki eesti naise ning Eesti aja lugu.

Sündinud Raimond Valgre stiilis sõjavälja-romansist, blokaadi järgses Leningradis. Tunnistanud titest peast, tänu muusikutest vanematele, tärkavat Nõukogude estraadi- ja seltskonnale... Kui tekitanuks klassikute teoste kombel lõppu raamatus mainitud nimede loendi, siis - siin on kõik Eesti poolesajandi tähed sees! Alates sama visadusega läbi lõõnud Reeda klassi-

õdedest-vendadest, tema peaaegu et äiaast Georg Otsast, Eesti Televisiooni raudkaadrist...

Ajad ja kombad: alates 1950. aastate eliidist, kellest Reedalegi üllatuseks mitmed hiljem vangi pisteti; 1970. aastatest, mil igal eesti perel oli „vähemasti üks soome sõber”. Reeda-perel koguni mitu... Laulva revolutsiooni ning Öötelevisiooni. Ning vaba ETV-ni, mil „vana kaader” korruga parimal juhul palgata puhkusele, kui mitte pensionile saadeti.

Kaante vahel on ka Eesti popp-muusika legendid: MERL, MIR, Apelsin, Rock Hotel... Telemeelelahutuse klassika, kus Reet toimetajana juures oli (Ita

Ever Evergreen Show!). Ja kõik need hilisemad riigimehed, kes ärkamisajal Reet ja Ivo linna kodust igal 1. jaanuaril läbi käisid.

Raamat ilmub mai lõpus.

Reet Linna

Paljugi võiks öelda veel...
Meelis Kapstas
186 lk
köva köide

ilmunud

Etikett ja kodu

Tiina Tšatšua,
Mati Lukas
388 lk

köva köide

Mahukas käsiraamatus annavad nõu oma ala asjatundjad. Lugeja saab põhjaliku ülevaate, kuidas korraldada ametikohtumisi, vormistada ametikirju, korraldada vastuvõtte, milline on nüüdisaegsed laua-, joogi- ja restoranietikett, kuidas riietuda eri üritustel ning palju muud vajalikku.

Kui ma armastasin tiserit

Kerttu Soans
illustratsioonid
Kadi Kurema

86 lk

köva köide

Ka kõige tavalisemad päevad, millest koosneb elu, on väärt seda, et neist joonistada ebatavaline pilt ja kirjutada kütkestav lugu. Kerttu Soansi ja Kadi Kurema raamat on inimese igapäevast – rõõmust ja murest, kasvamisest ja vananemisest, armastusest ja üksindusest. Jutud ja pildid sünnist surmani.

Mütsiraamat

112 lk

köva köide

Raamatus on 40 heegeldatud suvist ja talvist peakattet: murumütsid, tutimütsid, sonid, peapaelad, rätikud, lisaks palju ideid mütside kaunistamiseks. Iga mütsi juures on värvifoto ja tegemise juhend koos heegeldamise skeemiga ja näpunäited eri suuruses mütside valmistamiseks.

Namaste

Muhumaa
ehedad maitset
sari „100 rooga”
199 lk

köva köide

Namaste on talu Muhu saarel, kus kasvatakse ürte, tehakse süüa ja õpetatakse toiduvalmistamist. Raamatus saab jälgida autorite toimetamisi läbi aasta ning selle käigus valmistatakse üle 70 toidu, mis on seotud vastaval aastajal saada oleva tooraine ja just sellesse hooaega sobiva valmistusviisiga.

100 kooki 3

Angeelika Kang,
Lia Virkus,
Pille Enden
sari „100 rooga”

252 lk

köva köide

Eelmiste koogiraamatute autoritel on vahepeal kogunenud kaante vahele panekuks 120 uut põnevat koogiresepti. Marja-, õuna-, puuvilja-, rabarberi-, kohupiima-, juustu-, bese-, küpsise- ja šokolaadikoogid, keeksid ning kringlid ja pidusaiaid – kõik koos kauniste piltidega.

Lastele rahast – asjalikult ja huumoriga

Lii Tõnismann

tõlkija

– Kulla laps, emme ei saa sulle seda Barbie-nukku osta.

- Aga miks?
- Emmel ei ole praegu raha.
- Aga sa võta seina seest!

Kes paneb raha seina sisse? Kas tõesti ehitaja? Või ehk jõuluvana? Kui emme ja issi alles väikesed olid, polnud majaseinad kuigi lahkend möödujatele raha jagama. Uue aja võimalused on nii mõneski mõttes muinasjutulised! Aga kust raha seina sisse tuleb, miks teda nii mitut sorti on ja mida temaga teha saab? Gerry Bailey ja Felicia Law on kirjutanud kahe peale viis ja Gerry lisaks veel ühe raamatu – eesti keelde on neist seni tõlgitud neli –, mis võtavad vaevaks asja päris algusest peale uurida.

Teekond ei tundu siiski pikk ja vaevaline, vaid huvitav ja täis lustakaid vahepeatusi – tänu hoolikalt läbi mõeldud teemajaotusele, ladusale sõnastusele ja lahedatele pildijuppidele kulgeb sõit läbi nelja raamatu osaliselt justkui vahvas teemapargis, kus iga käänaku taga ootab midagi uut. Ei puudu ka külmaveesahmakad... iseasi, milline koht just kellelegi külmajudina peale ajab! Elamus on garanteeritud igale vanusegrupile ja eluhoiakule.

Milleks meile raha?

Sarja esimene raamat kannab pealkirja „Sinu raha” ja jõuab ligikaudu neljakümnel leheküljel käsitleda õige laia teemadringi, milles uuritakse peale raha olemuse ja funktsioonide väga lihtsas ja arusaadavas keeles arvukalt muid nähtusi, mille hulgas on näiteks bartertehing, usaldusfond, tööseadusandlus ja tulumaks, rääkimata nii elutähtsast küsimusest nagu taskuraha või nuiamisjõud. Kas pole mõtlemapanev, et lisaks üha kasvavale ostujõule on lastel suur võime mõjutada oma vanemate ostuotsuseid?

Tore, et lisaks noore inimese eneseteadlikkuse õhutamisele ei unustata rõhutamast ka teadmiste omandamise, vastutustunde ja töökuse olulisust. Meeldiv seegi, et kuigi rahast on juttu rohkesti, ei piirdu autorid üksnes põlevasilmse aaretejahiga – ehkki lugeja ei pea sellestki ilma jääma! –, vaid räägitakse ka raha eetikast, filantroopiast ja heategevusest. Raha jagamine teistega, kel on vähem, võetakse jutuks korduvalt, aga õnneks mitte suuresõnaliselt, vaid lahedalt ja igapäevaselt.

Nii tõsist kui lustakat lähenemist

Ladususest hoolimata ei jää jutt lahjaks – rahandusega seotud erialaterminid, kõrvalepõiked ajalukku ja kurikaelte maailma, eksootilistesse rahvajuttudesse ja maailmaklassika hulka kuuluvatesse kirjandusteostesse, ikka kiiresti ja lõbusalt, pead ülearu paksuks söötmata, ehk põhimõttel vähem on rohkem – nii näiteks hüppab härra Micawber sisse vaid paari lauset ütles, ent öeldud need saavad ja tutvus

Raamatute illustreerimised pole ülearu nunnud, pigem iseloomustab neid elegantne lohakus.

temaga on loodud! Autorid ei piirdu üksnes suurepärase kirjaniku Charles Dickens mainimisega – esimesest raamatust vilksatavad läbi ka sellised väärikad nimed nagu William Shakespeare, legendaarne Robin Hood, Julius Caesar, Benjamin Franklin, ema Teresa, Bill Gates ja prohvet Paulus. Kellele äratundmisrõõm, kellele uued eredad valgustäpikesed alateadvused!

Gerry ja Felicia raharaamatud sobivad hästi algklasside majandusõppe tundide materjaliks, ja seda mitte ainult sisu, vaid ka ülesehituse tõttu. Enamik teemadest mahub ära paarislehekülgedele ja sisaldab peale tõsisema laadiga teksti ka lustakaid vahepalu. Illustreerimisedki pole ülearu nunnud, pigem iseloomustab neid koomiksite elegantne lohakus.

Karuturule või härjaturule?

Teise osa pealkiri on „Raha ajalugu” – ja tõesti, juttu tuleb tuhandete aastate tagustest kauplemiskommetest ja esimestest müntidest, aga sugugi mitte ai-

nult neist. Sellesse raamatusse mahub ägeda aareteotsimise vastukaaluks rohkem kainen mõtlemist. Kõige muu hulgas tehakse juttu maailma kullakaevandustest, piraatidest ja numismaatikast, välisvaluutast, plast- ja elektroonilisest rahast, aga ka lendavast, siidi- ja tubakarast. Kindlasti ei jäta lugejat ükskõikseks sellisedki teemad nagu identiteedi vargus või võltsimine.

Kolmas raamat ei pelga ette võtta pisut keerukamaid asju – „Pane oma raha kasvama” juhatab mõistma raharinglust, intressi ja investeerimist, tutvustab silmapaistvaid pankureid ja annab idee lastepanga asutamiseks. Noori julgustatakse aktsiatesse investeerima, abiks õpetus riskide hajutamisest. Ehkki lugedes tekib tahtmatult tunne, et aktsiaportfell on saamas aksessuaariks number üks, ei õhutada seda saavutama uisapäisa, vaid teadmiste ja kaine mõistuse teel.

Kas tead, milles seisneb karuturu ja härjaturu põhiline erinevus? Kui veel ei tea, siis loe – saad teada, kas see on hea

Sinu raha

Felicia Law ja Gerry Bailey tõlkinud Lii Tõnismann Sari „Minu raha” 48 lk pehme köide

Raha ajalugu

Felicia Law ja Gerry Bailey tõlkinud Lii Tõnismann Sari „Minu raha” 48 lk pehme köide

Pane oma raha kasvama

Felicia Law ja Gerry Bailey tõlkinud Lii Tõnismann Sari „Minu raha” 48 lk pehme köide

Rahaga seotud ametid

Felicia Law ja Gerry Bailey tõlkinud Lii Tõnismann Sari „Minu raha” 48 lk pehme köide

või halb, kui karu turule tuleb, ja kuidas portfelliomanik siis käituma peaks. Kui jutt juba loomadele läks, siis – kas sul kass on? Millal ta viimati investeeris firmasse Nurrtoit? Ah tema polegi veel online-investor? Küll hakkab, kui loed talle raamatust ette näiteks lehekülje 36. Teisalt võid kassi ka rahule jätta, sest raamat annab häid ideid kahejalgete koostööpartnerite leidmiseks.

Rahaga seotud ametid

Rahamaailmas levinud elukutsetest on juttu olnud kõikides eelpool nimetatud raamatutes, neljas aga kannab lausa pealkirja „Rahaga seotud ametid”. Raamatupidaja, rahanduskonsultant, audiitor, rahandusminister... Antiigikaupmees, oksjonipidaja, ettevõtte likvideerija... Võlgade sissenõudja, kihlvedude vahendaja, hasartmängur... Noore lugeja ees on lahti kõik mõeldavad ametivalikud – nojah, välja arvatud mõned, mis teiste hulgas kõneks võetakse, nagu näiteks taskuvaras või pangaröövel. Amet või asi, aga mööda ei minda ka petisest, kelmist, murdvargast ega võltsijast – kui juba, siis juba!

Sellistest ametitest on võib-olla põnev lugeda, ütleb autor, ent elus tuleks neist kindlasti eemale hoida. Mida aga tasuks kõrva taha panna, on tõdemus, et olgu algus kui tahes tagasihoidlik, rahaga seotud ametis on alati võimalik tippu jõuda.

ilmumas

Kaasakiskuv ajalugu uues sarjas

Hilissuvel alustab kirjastus Argo uue sarjaga, pakkudes tõlkeraamatuid maailma ajaloolase ainekirjanduse paremikust.

Põhjalikult uurimistööl rajanevad, kuid ometi ladusad ja kaasakiskuvad stiilis kirjutatud teosed käsitlevad teemasid, mis on inimesi kütkestanud läbi sajandite, ning pakuvad haaravat lugemiselamust ja avastamisrõõmu kõige laiemale lugejaskonnale.

Esimestena näevad trükivalgust Rodney Castledeni „Võitlus Trooja pärast” ja Eric Jageri „Viimane duell”, järgnevad Antonia Fraseri „Armastus ja Louis XIV” ning Barbara Tuchmani „Kauge peegel”.

Raamatus „Võitlus Trooja pärast” vaatlus nimekas varaste Egeuse tsivilisatsioonide ja antiikaegsete müütide-legendide uurija Rodney Castledeni kõikvõimalikku tõendusmaterjali alates Homerose eepostest kuni nüüdisaegse arheoloogia avastusteni, et seada tõe põhile alla võimsaimale iidsele sõjamaailmale – Trooja sõja loole.

Mineviku elavad rütmid

„Viimane duell” jutustab viimasest kohtu poolt sanktsioneeritud kahe võitlusest keskaegsel Prantsusmaal – ajastul, mil avalikud hukkamised võtsid rahvaliku meelelahutuse vormi ja abielunaist peeti mehe eraomandiks. Lisaks kohtuprotsessile kirjeldab autor tollast igapäevaelu ning õigusemõistmise iseärasusi, keerukaid võimusuhteid ja õukondlaste vahel valitsenud rivaliteeti.

Raamatus „Armastus ja Louis XIV” võtab tuntud ajalooliste biograafiade autor Antonia Fraser vaatluse alla daamid, kes mängisid Louis’ elus olulist rolli, maalides värvika ja haarava pildi Päikesekuninga igapäevaelu ja valitsuse intiimsemast poolest ning naistest, kes olid ühel või teisel moel selle lahutamatuks osaks.

„Kauges peeglis” lahkab Barbara Tuchman pisimagi üksikasjani 14. sajandi, näidates meile nii ajaloo suurejoonelisi rütmeeid kui ka tollase kodusse elu tekstuuri: milline oli lapsepõlv; mida tähendas abielu; kuidas raha, maksud ja sõda valitsesid nihaasti pärisorja, aadlimehe kui vaimuliku elu – ning kuidas kõige üle domineeris koos oma aukoodeksiga rüütel, too „kohutav vagel raudkookonis”.

Võitlus Trooja pärast

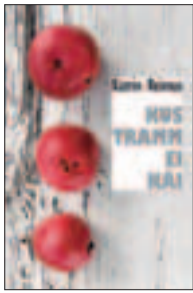
Rodney Castleden tõlkinud Tiina Tarik 256 lk kõva köide

Viimane duell

Eric Jager tõlkinud Kristjan Tedre 234 lk kõva köide

ilmunud

Kus tramm ei käi

Katrin Reimus
144 lk

kõva kõide

Pärast rasket lahkuminekut otsustab Margot oma elus uue lehekülje pöörata. Ja seda teeb ta endale omase põhjalikkusega. Selja taha jäävad Tallinn ja jõukas elukaaslane, ning Margot kolib elama ja töötama ühte väikesesse Eesti valda, sinna, kus tramm ei käi.

Kuid kas endine elu on tõesti mõõdanik või saab minevik Margoti ka kõrvalises väikevallas kätte? Kuidas tulla toime uue tööga, kui vallaelarve on napp, soov midagi ära teha ja end nii endale kui teistele tõestada aga suur? Ja kas ka väikeses maakohas on võimalik kohtuda kellegi uuega ning kuidas on sellisel juhul mõistlik edasi toimida?

Katrin Reimusel on varem ilmunud noorteromaanid „Eilset pole olemas” ja „Haldjatants” ning lasteraamat „Mardi päris oma auto”.

Must märkmik

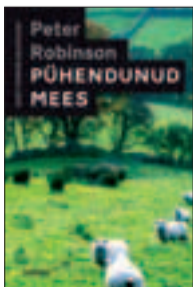
Ian Rankin
tõlkinud

Anne Kahk
352 lk

pehme kõide

Ian Rankin on päris kindlasti üks populaarsemaid šoti kirjanikke ning tema raamatuid on tõlgitud paljudesse keeltesse. Ta on saanud peaaegu kõik võimalikud kriminaalkirjanduse eest antavad auhinnad ja tema raamatute järgi on tehtud mitmeid telerfilme. Rankini maailm on kuritegelik Edinburgh, kus tegutseb küünilisevõitu politseidetektiiiv John Rebus.

Kui inspektor Rebus lähedast kolleegi jõhkralt rünnatakse, asub ta seda juhtumit uurima ning leiab end keerulisest loost, millesse on segatud hotellipõleng, identifitseerimata jäänud surnukeha ja üks ammune õudust täis öö. Rebus püüab selgust saada oma haiglas viibiva kolleegi mustas märkmikus leiduvates kodeeritud ülestähendustes, mis võiksid tal aidata loo lahendada. Üha enam aga selgub, et väga paljudele inimestele mineviku uurimine ei meeldi ning tundub, et juurdlust tulemust hakkab kartma ka Rebus ise.

Pühendunud mees

Peter Robinson
tõlkinud

Tiia Krass
272 lk

pehme kõide

Inglise krimikirjanik Peter Robinson on kujunenud viimastel aastatel üheks kõige enam loetud kriminaalromaanide autoriks. Tema raamatuid iseloomustavad märksõnad on eelkõige põnevus, ootamatud pöörded ja usutavad, oma inimlike vigadega tegelased, kellele lugeja hakkab kiiresti kaasa elama.

Helmthorpe'i küla ühe kiviaia lähedalt leitakse kohaliku ajaloolase pooleldi maetud surnukeha. Kõik kohalikud elanikud väidavad, et tegu oli kohuse-tundliku ja igati meeldiva inimesega.

Erinevate köökide road

Tessa Kiros

Autori eessõnast raamatule

Selles raamatus on retseptid minu lapsepõlvest – retseptid, mis on jäänud puutumata argipäevast ning leidnud koha minu südames. Need retseptid on säilinud, samal ajal kui mõned teised on kerges kevadtuules minema laperdanud. Ma olen hoidnud neid jagamiseks: neid on mulle õpetanud minu jaoks olulised inimesed ja ma olen need üles kirjutanud, vahel omaenda köögilaua ääres aurava kohvikruusi taga istudes, vahel kuhugi teel olles, võideldes võõraste keelte rägestikus.

Küprose vanaisa ja soome vanaisa

Ma mäletan siiani nende maiustuste lõhna, mida Küprose vanaema meile pakkus, nende kandilist kuju ja värvilisi pabereid, vürtsitatud Lõuna-Aafrika kirevusega: seal elades osalesime juudi sabbatilõunatel sõprade juures ning näksisime võiküpsiseid šoti pühadel, mil saime vaba päeva oma kreeka koolist.

Mõlemad mu fantastilised vanaisad õpetasid mind hindama piasjade ilu. Mu soome *isoisä* hämmastas meid alati oma jõulupakkidega, kus olid hiiglaslikud rukkileivad, Marimekko laudlinad ning küünlad, mis hiljem ehtisid meie jõuluõhtu söögilauda. Mu Küprose vanaisa saabus purgitaie marineeritud linnupoegadega, mis tundus meile, lastele, nii vastik ning mida me püüdsime peita üleüldise käratsemisega. Kes peab linnukeste poti kõrvale istuma? Kellel õnnestub naeru tagasi hoida?

Siiski meeldis vanaisa meile rohkem süte ääres lammast või *souvlaki*'t keeramas või siis tagaaias kartuleid ja artišokipõhju praadimas, teades täpselt, millal neile puulusikaga virutada, et saada krõbedaid tükikesi, mille pärast võitlust peeti. Ta võis mis tahes hetkel sisse jalutada ja teatada, et riisipuding on valmis. Kellele roosiveega, kes eelistaks kaneeliga?

Lemmikretseptid kaustikutest

Samal ajal kujutan ma ette *isoisä* segamas oma Soome sinepit või valimas kalaturul soolalõhe tarvis värskemat kala, tillikimp kaenla all, ning laveeri-

Tessa Kiros. Foto raamatust

mas läbi maas vedelevate maasikatup-sude kodu poole.

Emä õpetas meile mõned täiesti tarbetud soomekeelsed fraasid, nii et külla jõudes oskasin ma öelda: „Vanaisa, see on mu käsi” (mis polnud talle muidugi mingi üllatus). Meist kirjutati

tol nädalal ka kohalikus ajalehes, kuna mu emä oli pärast nii pikka eemalolekut koju naasnud. Tema koolikaaslastel valmistasid meile lihapalle pohlamoosiga, nagu emä polekski kusagil ära olnud. Nad kasvasid üles, süües murakamoosi ning muud säärast,

millest me Lõuna-Aafrikas kuulnudki polnud. Mäletan järveäärseid suvemaaju, saunaskäike ja eukalüptilõhnalist leili, männisalusid ning lugusid murakatest, mis olevat maa peale kukkunud taevatahed.

Ma armastan traditsioone ja nendega seotud koosviibimisi ning mul on õnnestunud koguda oma ellu suurepärase valik selliseid tavasid. Sündinud Londonis soomlasest emä ja Küprose kreeklasest isa perre, kolisime Lõuna-Aafrikasse, kui ma olin nelja-aastane. Nüüd elan ma Itaalias ning meil on juba mõnda aastat peruulannast majapidaja. Olen alati hoidnud oma lemmikretsepti kaustikutes ja loodetavasti leiata teigi neile koha oma köögi raudvara hulgas. Siin on retseptid, mida ma armastan.

Raamatu autorist:

Tessa Kiros sündis Londonis soomlasest emä ja Küprose kreeklasest isa peres. Kui Tessa oli neljane, kolisid nad Lõuna-Aafrikasse. Juba 18-aastaselt asus ta rändama, et tundma õppida erinevaid kultuure ja traditsioone ning elamise ja toitumise uusi viise. Ta on olnud kokk Londonis The Groucho Club'is ning Sidneys, Ateenas ja Méxicos. Reisil Itaaliasse, et seal itaalia keelt ja kohalike toitude valmistamist õppida, kohtas ta oma tulevast abikaasat Giovannit ning elab nüüd Toscanas. Tema esimene raamat „Twelve”, on ülistus selle piirkonna kaunile ja meeliülendavatele toitudele. „Murakarabade oliivisaludeni” on Tessa teine raamat.

„Üks kõige kaunimatest kokaramatutest, mida on kunagi nähtud.”
The Times

Murakarabade oliivisaludeni

Pereretseptide maailm
Tessa Kiros
tõlkinud
Maris Allik ja
Pille-Katrin
Siilmann-Levin
400 lk
kõva kõide

Usu ja vaimsuse paigad

„Pühad paigad” on kaunitillustreeritud reis juba sajandeid austatud iidsetesse kohtadesse ja pakub rikkalikku sihtkohtade sulamit ka neile, keda huvitavad religioonide ja vaimsuse kesksed kogu maailmas. Lugejat kutsutakse Wrangell St Eliase külmunud maastikust Alaskal kuni Giza tulikumade kõrbeteni, Jordaania kaljukuristikest Tiibeti ja Peruu mäetempliteni pühapaikade ülevust mõistma ja jagama.

Raamat vaatleb usundist sõltumatult tegureid, mis muudavad need kohad ajalooliselt ja kultuuriliselt olu-

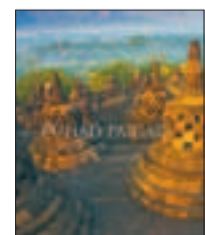
liseks, ja uurib, kuidas looduslik keskkond ning inimeste rajatud hooned ja kunstitööd koonduvad ja koht muutub pühaks.

Santiago de Compostelast Machu Picchuni

Peatükis „Ameerika” vaadeldakse muistseid maajade templeid, näiteks kuulsat Machu Picchut Peruu ja Palenquéd Mehikos, aga ka Suure kanjoni ja Niagara jõe loodusmaastikke, mida austavad põlisameeriklaste hõimud. „Euroopa” peatükis avastatakse mõistatuslikke kiviringe Prantsusmaal Carnacis ja Inglismaal Castleriggis, li-

saks kuulsaid katedraale nagu Chartres' Notre Dame ja Lourdes' basiilika Prantsusmaal, Santiago de Compostela Hispaanias aga ka Valamo saare eraklaid Venemaal. „Aafrika ja Lähis-Ida” tutvustab judaismi ja ristiusu ning islami usukeskusi, alustades nabatealaste rajatud Petra Al Dayriga Jordaania ja Ma'alulaga Süürias, kus elanikud räägivad siiani aramea keelt, kuni Petlemma ja Damaskuseni. Hingetuksvõttev džainistlik tempel Ranakpuris ja Kuldne Tempel Amristaris on vaid üksikud kohad Indias, mida „Aasia” peatükis külastatakse. Aadama mägi Sri Lankal ja sinto-budistlikud templid Kii mägedes

Jaapanis on samuti esile tõstetud, nagu ka taostlik klooster Hiinas Wudangi mägedes. „Austraalia ja Okeania” vaatleb aborigeenide kultuuripärandiga seotud kohti nagu näiteks Bungle Bungle Purnululu rahvusparkis.

Pühad paigad

Rebecca Hind
tõlkinud
Kaja Riikoja
256 lk
kõva kõide

ilmunud

The Singing Revolution

Priit Vesilind,
James ja
Maureen Tusty
178 lk

kõva köide

Enamik inimesi ei mõtle laulmisele,

kui öeldakse sõna „revolutsioon”. Ometi lõi Eesti Nõukogude Liidust lahku, relvaks peaaegselt laul. 1980. aastate lõpus kogunesid sajad tuhanded eestlased, et laulda isamaa vabaks ja nõnda võidetigi vabadus ainsatki elu kaotamata. 2006. aastal valmis USA dokumentalistidel James ja Maureen Tustyl film „Singing Revolution”, mis võitis Ameerikas palju tähelepanu. Koos *National Geographic*'u autori Priit Vesilinnuga ongi valminud käesolev ingliskeelne raamat, mis on andnud autoritele võimaluse rääkida ka kõigest sellest, mis filmi ei mahtunud.

Monumentaalne konflikt: mälu, poliitika ja identiteet tänapäeva Eestis

koostanud

Pille Petersoo ja
Marek Tamm

312 lk

kõva köide

Viimased viis aastat oleme olnud tunnistajaks mitmevaatuselisele nn monumentaalsele konfliktile, mis sai esimese hoo sisse 2002. aastal Pärnus, jätkus 2004. aastal Lihulas, tipnes 2007. aastal aprillis Tõnismäel ja kogub tänava uut jõudu Vabaduse väljakul. Miks on monumentid muutunud meie ühiskondlikus ja poliitilises elus nõnda oluliseks?

Otsides vastuseid Eesti monumentide põhjustele, on koguteos ennekoike katse Pronkssõduri kriisi näitel analüüsida tänapäeva Eesti ühiskonda võimalikult mitme nurga alt, et paremini mõista nii aprillikriisi olemust kitsamalt kui ka meie sotsiaal-poliitilist olukorda üldisemalt.

Kümne teadlase ühistööna valminud raamat püüab lisaks aprillirahutuste analüüsile neid rahutusi ka dokumenteerida.

Mõtisklusi Prantsuse revolutsioonist

Edmund Burke
tõlkinud Triinu
Pakk-Allmann
sari „Avatud
Eesti Raamat”
424 lk

pehme köide

Edmund Burke (1729–1797) oli 18. sajandi Inglismaa üks suuremaid mõtlejaid, poliitikuid ja kõnemehi, tema kõned on läinud inglise kirjanduse klassikasse ja ta poliitilised tõekspidamised on kujundanud paljude suurte riigimeeste mõtlemist. Burke'i konservatiivsus, mis ajendas teda vihaselt vastustama Prantsuse revolutsiooni, väljendub eeskätt usus, et iga ühiskonna areng peab järgima oma ajaloolist järjepidevust, muutusi tohib teha vaid ettevaatlikult ja vähehaaval.

Johan ja Maria Laidoner. Foto Eesti Sõjamuuseum – kindral Laidoneri Muuseum. Foto raamatust

Johan ja Maria Laidoner

Irene Lään

Koostaja eessõnast
raamatule „Ühtekuuluvuse teel”.

Raamatusse on koondatud vabariikliku Eesti Vabariigi Sõjavägede Ülemjuhataja Johan Laidoneri (1884–1953) kirju abikaasale Mariale Genfist ja Mosulist. Genfis võttis Laidoner aastatel 1922–1929 Riigikogu liikmena osa Rahvasteliidu istungjätkude tööst ning Mosulis viibis ta 1925. aastal Rahvasteliidu erikomisjoni juhina. 1932–1934 osales ta maaväekomisjoni ase-eesistujana Rahvasteliidu desarmeerimiskonverentsi töös. Pikaajalise tegutsemise vältel diplomaadina nägi Laidoner selgesti, milleni võivad viia suurriikide ambitsioonid ja kui vähe arvestatakse väikeriikidega. Kirjad paistavad silma analüütilisuse poolest, kajastades hinnanguid päevapoliitikale ja sisaldades mõtisklusi eesootavatest sündmustest.

Johan Laidoneri kirjad on ühtaegu nii isiklikku elu kajastavad dokumendid kui ka kommentaarium Eesti päevapoliitikale ja rahvusvahelistele suhetele 1920. ja 1930. aastate Euroopas.

Kogu elu ees

20. sajand algas talupojapäritolu noormehe Johan Laidoneri (s 1884) ja Poola aadliverd neiu Maria Kruszevska (s 1888) jaoks rõõmsalt ja lootusrikkalt – eesootas kogu elu! Esimest korda kohtusid nad 1904. aastal ühel peol Vilno sõjakoolis. Maria kutsuti peole koos teiste tütarlastegümnaasiumi parimate õpilastega. Neiu pilk peatus kohe pruunisilmsel noormehel. Johan märkas seda ja vaatas ka Mariat uudishimulikult. Orkester hakkas mängima valssi, Johan kutsus Maria tantsima.

Nad laulatati 30. oktoobril 1911 Peterburi Imperaatorliku Nikolai Sõjaväeakadeemia kirikus.

1. juunil 1912 lõpetas leitnant Johan Laidoner sõjaväeakadeemia ja pärast puhkust sõitis tagasi Manglisi garnisonlinna Tbilisi lähedal, kus 1905. aastal oli alanud tema teenistus Tema Kõrguse ihukaitsegrenaderide 13. Jerevani polgus. 21. märtsil 1913 sündis Maria ja Johan Laidoneril poeg Michael.

Mehed sõdisid, naised ootasid

1914. aasta suvi lahutas paljud perekonnad. Mehed sõdisid, naised ootasid ja lootisid, et abikaasat ei tabaks kuul või mürsk. Nii lootis ka Maria. Aastad läksid, kuid sõja lõppu ei paistnud tulevat. Inimeste elus sai pöördeliseks 1917. aasta veebruarirevolutsioon, bolševike võimuharamine, Brest-Litovski vaherahu ... ja Johani jõudmine oma pere juurde. „Vabanenud” sõdurite vägivalda eest tuli tal end ja oma peret varjata Kozlovi linnas. Ent koos said Laidonerid olla lühikest aega – Johani ootas Eesti. Saatus oli kinkinud eestlastele sajandeid oodatud võimaluse võidelda kätte iseseisev riik. Algas Vabadussõda ja alampolkovnik Johan Laidoner määrati Eesti sõjavägede ülemjuhatajaks. 1919. aastal saatis ta Venemaale Eesti ohvitseri, kes aitas Marial Eestisse jõuda. Järgmise aasta aprillis jõudis koju ka Laidoneride 7-aastane poeg Michael koos Maria emaga.

Järgnevat aastat olid kõige ilusamad nii eesti rahva kui ka Maria ja Johani jaoks. Vaid 28. aprill 1928 oli traagiline päev – viieteistkümnendaastane poeg Miša pani oma saatuse proovile „vene ruletti” mängides ning lasi end maha.

Riigimees Laidoner

Johan Laidoneri teened Eesti Vabariigi riigikaitse ülesehitamisel, majandus- ja välispoliitiliste küsimuste lahendamisel on väga suured. Kindral Laidoneri esinemised nii Riigikogus kui ka avalikkuse ees äratasid laialdast huvi. Alati

olid esinemised korrektsed ja tasakaalukad. Tema silmapaistvad omadused olid põhjalikkus ja täpsus, ülesastumisel paelus tema loomulikkus. Ja kõiges püüdis abikaasa Maria talle toeks olla. Nende suveresidentsis Viimsis käis palju külalisi ja Maria võis nendega suhelda prantsuse, saksa, inglise, poola, eesti ja vene keeles. Ka Johan võis oma mõtteid väljendada paljudes võõrkeeltes.

1940. aasta suvel elasid Laidonerid Viimsis. 19. juulil oli ilm soe ja vaikne ning nii kaugele kui silm ulatus vaatama, paistsid hästi hooldatud põllu- ja heinamaad, karjakoplid ja eeskujulikud majapidamishooned. Peremehe soov oli, et Viimsi talu läheks pärast tema ja ta abikaasa surma Eesti riigile.

Millest võis kindral Laidoner mõelda oma vabaduse viimasel päeval Viimsi põldude vahel jalutades? Arvatavasti mitte sellest, et ta võiks rahulikult ja märkamatu pealt vaatama jääda, mida toob tulevik. Nõukogude Liitu pidas ta brutaalseks ja agressiivseks riigiks, väikerahvaste hävitajaks.

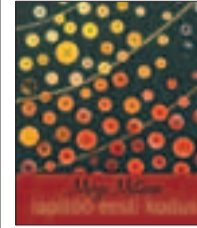
Vangistus ja surm

19. juulil 1940 küüditati Laidoner Venemaale Penza linna. Maria sõitis oma mehega Venemaale vangistusse vabatahtlikult kaasa. Viimast korda nägi ta Johan Laidoneri 24. aprillil 1952 Butõrka vanglas Moskvas.

Ühtekuuluvuse teel

Johan
Laidoneri kirjad
abikaasale
koostanud ja
kommenteerinud
Irene Lään
ja Toomas Hiio
152 lk
kõva köide

ilmunud

Lapitöö Eesti kodus

Marja Matiisen
320 lk

kõva köide

Marja Matiisen, kes on aastaid lapitööd teinud ja õpetanud, annab selles ilmeilusas raamatus meile edasi oma kogemusi, nippe ja põnevaid tehnikaid.

Eelkõige rõhutab autor säästlikku ja leidlikku suhtumist vanadesse tekstiilidesse ja väsinud asjadesse. Mõnikord on vaja vaid väikest tõuget, suunanäitu või julgustust, et vanast lambist, hommikumantlist või kartulikotist kombineerida oma koju midagi kordumatut.

Näeme erinevatesse eesti kodudes sobitatud lapivormis ideede teostusi. Vahele on pigitud paremik Marja Matiiseni lapitehnikas seinatekstiilidest. Autor tõestab veenvalt, et lapitöö sobib kõikjale.

Raamat annab häid ideid, õpetusi ja nõuandeid lapitööks nii algajale kui ka kogunud tegijale. Põhjalikult tutvustatakse nii kangaste ja värvide valimist kui ka töö planeerimist, detailide loomkamist, õmblemist ja viimistlust ning antakse nõu, milliseid töövahendeid lapitööks tarvis läheb.

Eesti oma feng shui

Siret Seeder
142 lk

kõva köide

Oma tundlikkust erinevate energiate tundmaõppimiseks ja paremaks kasutamiseks on võimalik arendada igapäevaelu ning sellega kaasaegne feng shui õpetus ka tegeleb. Tänapäeval nimetatakse eri rahvaste harmooniaõpetusi erinevalt: Hiinas feng shui, Indias vasti, Eestis tuule ja vee õpetus jne.

Selles raamatus tutvustame lähemalt feng shui vanima koolkonna – intuiitvise ehk vormikoolkonna – põhimõtteid. Antud koolkond omab ka kõige enam sarnaseid jooni traditsioonilise tuule ja vee õpetusega.

Eesti kokkade kokaraamat

350 lk

kõva köide

See raamat on mitmes mõttes ainulaadne. Siia on

kokku kogutud 26 Eesti peakoka tarkused. Ja mitte ainult retseptid. Iga kokk on esile toodud kui isiksus, raamat tutvustab peakokki nii läbi retseptide kui ka intervjuude. Teiste hulgas räägivad oma tööst ja pakuvad retsepte Oleg Alasi, Dimitri Demjanov, Indrek Kivisalu, Andrus Laaniste ja Tõnis Siigur. Lugeja saab teada, kelleks nad oleksid hakanud siis, kui neist poleks saanud peakokki, millist maitseainet või ürte nad ise kõige meelsamini toidule lisavad ja palju muudki. Raamat pakub kokkamismõnu nii algajale kui kogunud köögihuvilisele ja palju retsepte suupistete, eelroogade, suppide, praadide, kastmete, magustoitide, tortide, kookide, hoidiste ja jookide valmistamiseks.

Kas TEAte?

22-kõitelise „TEA entsüklopeedia” esimene köide ilmub 2008. aasta septembris, samal ajal muutub tellijale kättesaadavaks ka „TEA e-Entsüklopeedia”. „TEA entsüklopeedia” väarikasse akadeemilisse kolleegiumi kuuluvad akadeemikud ja professorid. Mitu liiget on kolleegiumis?

a) 12 b) 3 c) 5

Vastused saatke TEA Kirjastusse kas meili teel (info@tea.ee) või postiga (Liivalaia 28, 10118 Tallinn). Õigesti vastanute vahel loositakse 2. juunil välja kaks „Maailma lühiajalugu”. Võitjate nimed avaldatakse TEA koduleheküljel www.tea.ee.

Õige vastus aprillikuu küsimusele: Rahvasõnaraamatute sarja raamatuid on praeguseks müüdnud kokku 26000.

Uudised

TEA loob koostöövõrgustikku

TEA Kirjastusel on entsüklopeedia väljaandmiseks käsil laiapõhjalise koostöövõrgustiku loomine, see põhineb partnerite vastastikusel huvil. Kirjastus on huvitatud kõiki valdkondi katva spetsialistide kaadri tekkimisest ja olemasoleva teabe pidevast uuendamisest. Omalt poolt pakume kaasabi teabe hankimisel ja võimaldame vabalt kasutada üha kasvavat emakeelset teatmevaramut – e-entsüklopeediat. Peale entsüklopeedilise materjali kujutab see endast ka omamoodi võrgustikku. E-entsüklopeedia kasutaja saab liikuda edasi olulisematele linkidele, aga ka koostööpartnerite kodulehekülgedele.

Selle aasta aprillis sõlmisime koostöökokkulepped Eesti Lastekirjanduse Keskuse, Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooliga. Ettevalmistus- ja läbirääkimisjärgus on veel mitu lepet, näiteks Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti Rahvusringhäälingu, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja, Eesti Kunstiakadeemia, Kumu Kunstimuseumi ja mitme teise asutusega.

Eesti Lastekirjanduse Keskuse direktor Anne Rande ja TEA Kirjastuse juhatuse esimees Silva Tomingas on rõõmsad koostöö süvenemise üle.

„TEA entsüklopeedia” Soomet puudutavad märksõnad käes

Äsja andis Soome kirjastus WSOY TEA Kirjastusele üle 1635 märksõna ja kõik „TEA entsüklopeedia” esimesse köitesse minevad Soomet puudutavad sõnartiklid. Ka on TEA toimetajatele avatud ligipääs WSOY multimeediapanka, mis võimaldab Põhjamaade kultuuriruumist kätte saada kõik, mis väärtuslik ja huvi pakub.

WSOY on Põhjamaade suurim kirjastus, kes on Soome rahvusentsüklopeedia väljaandja. Teatme- ja õppekirjanduse alal on WSOY TEA Kirjastuse kauaaegne partner. WSOY on Britannica ja Timehouse'i järel meie kolmas välispartner.

Uued reisisõnastikud

Maikuu ilmub TEA Kirjastuselt kolm uut reisisõnastikku: itaalia-eesti-itaalia, hispaania-eesti-hispaania ja saksa-eesti-saksa sõnastik. TEA reisisõnastik sobib kaasavõtmiseks nii äri- kui ka puhkereisile ning on mõeldud pakkuma igakülgselt tuge võõras keeles suhtlemisel ja võõral maal toimetulemisel. Omaette väärtus on lisaosa, milles keskendutakse neile teemadele, millega reisil kokku puututakse, ning see sisaldab infot, mida reisil vaja võiks minna. Reisisõnastik on koostatud heaks kaaslaseliseks TEA Kirjastuse reisijuhtidele ja vestmikele. TEA reisisõnastike sari täieneb ja areneb pidevalt.

Uus ajastu Eesti teatmekerjanduses

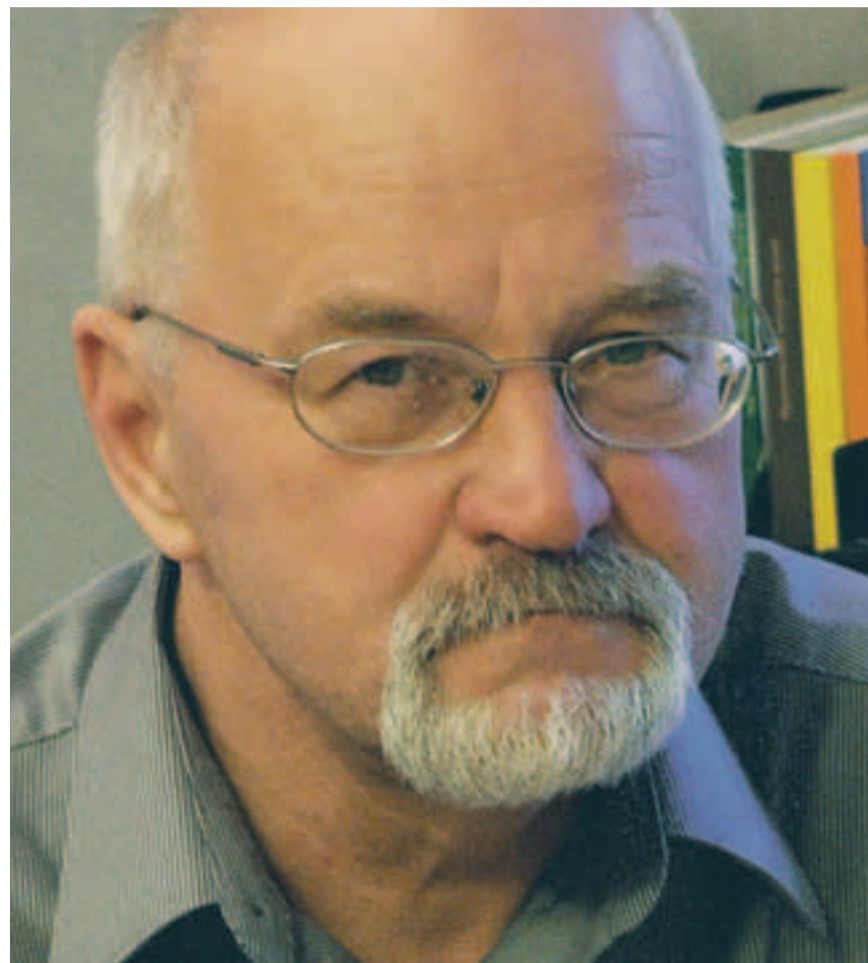
Juba septembris näeb ilmavalgust uus eestikeelne rahvusentsüklopeedia – tellijani jõuab kahekümne kahest köitest esimene ja koos sellega ka e-Entsüklopeedia internetis. Sellega seoses esitasime mõned küsimused „TEA entsüklopeedia” kolleegiumi esimehele akadeemik Peeter Tulvistele.

Teie olete entsüklopeedia üks autoreist ja ka akadeemilise kolleegiumi esimees. Mida peate kõige olulisemaks?

Me elame ajal, mil raamat ise ja tema roll ühiskonnas muutub nii kiiresti kui ei iial varem. „TEA entsüklopeedia” erineb sootuks oma eelkäijatest Eestis. Ta kuulub maailma üldentsüklopeediate uude põlvkonda, kus visuaalse ja verbalse, nähtava ja sõnalise vahetõrge on lahendatud hoopis uuel viisil. Eestis on „TEA entsüklopeedia” järjekorras teine, milles kogu sisu on olnud võimalik sõnadesse panna ja midagi pole vaja olnud varjata. Ja ka see on väga oluline.

Milline tähtsus on teie meelest uuel entsüklopeedial eestikeelses kultuuriruumis?

See, et entsüklopeedia on olemas kahel erineval kujul – trükituna ja internetis – annab kasutajale võimaluse valida. Ühine on neile see, et mõlemad on meie emakeeles ja mõlemad on ka Eesti-kesksed, tuues meieni – ükskõik, kus me ka oleme – eestikeelse maailma kogu tema rikkuses. Elektronilise entsüklopeedia vaieldamatu eelis on

Akadeemik Peeter Tulviste peab väga oluliseks, et „TEA entsüklopeedia” toob meieni eestikeelse maailma kogu tema rikkuses. TEA fotoarhiiv

see, et eestikeelne maailmapilt ja mitmekülgne teave on igas maailmanurgas interneti abil kättesaadav.

Milline on uue rahvusentsüklopeedia sõnum välismaailmale?

Ta annab igale inimesele maailmas, kellel on huvi Eesti ja eestlaste maailmapildi vastu, võrratult täpsema ja ülevaatlikuma pildi kui mistahes teine teabeallikas.

Berlitziga Pariisi, Riias rääkimata

Riina Lõhmus

Lennujaama siirduva takso tagaistmele potsatades võtame veel viimast korda mõttes läbi, kas ikka kõik reisiks vajalik sai kaasa. Kerge inventuur taskus või käekotis taastab meelekindluse: ID-kaart, pangakaart, e-pileti koodid ja Berlitz'i reisijuht, seega kõik hädatarvilik on olemas, nüüd ei saa miski reisil viltu minna! See, kas reisipagas sisaldab ka kohvritäit tualette, konteinerit spordivarustusega või ekstra tuunitud olmevidinaid, on juba rohkem maitse asi.

Kas pole mitte ajast ja arust tõsta üks väike reisiraamat vaat et reisidokumendi staatusele? Tegelikult just vastupidi! Reisidokumentide tähtsus tulevikus tõenäoliselt väheneb, sest maailmas võime teha järjest suuremaid ringe ilma oma isikut vanamoodsal viisil tõestamata.

Ka ostusid on elektrooniliste arvelduste arenedes üha soodsam teha ette, mis vähendab reisil meie sõltuvust paber- ja virtuaalrahast. Küll aga ei vähene, vaid pigem kasvab vajadus asjatundliku reisiinfo järele, millel just käepärasel formaadis sisuka raamatu kujul on reisil terve hulk ületamatuid eeliseid.

Berlitz'i reisijuhtide sarjast leiab huviline 27 erinevat raamatut.

Reisiteemaline kirjandus jaguneb kolmeks üksteisest suuresti erinevaks alaliigiks: esiteks infoallikad, mida loeme enne reisi alustamist, teiseks infokandjad, mida vajame reisil olles, ning kolmandaks kirjavara, mida loeme pärast reisi. Igal kolmel puhul on vajadused täiesti erinevad. Reisi eel loetakse kopsakaid reisiraamatuid ja lehitsetakse läbi lõpmatu hulk internetilehekülgi. Pärast reisi võetakse kätte mõnel reisil huvi pakkunud teemal kirjutatud raamat või võrreldakse oma muljeid teiste kirjutatud reisisõnastikega kas paberil või ajaveebis. Reisi kestel pole aga kumbagi liiki reisikirjandust vaja, siis tuleb ju täiel rinnal reisi nautida ja elamusi koguda, ilma et raskete raama-

tutega reisikott õlga rõhuks või päeva päikeselisemad tunnid kuluksid internetist infoabi otsides või interneti leviala püüdes.

Berlitz'i reisijuhid on maailmas enim müüdnud reisijuhid ning ka Eesti reisirahvas on nüüd juba viiendat aastat eesti keeles ilmuv sarja väga hästi omaks võtnud. Ja mitte asjata. Sari on sõna otseses mõttes täiuseni arvestanud inimeste peamisi reisiaegseid infovajadusi. Reisi sihtmärgist ja selle ajaloost teavitatakse lugejat küll lühidalt, ent siiski piisavalt, et kohaliku kultuuri austades olla teretulnud külaline. Ka praktilise info leheküljed väikese sõnastiku ja kaartidega on sisutihedalt ja kokkusurutud.

Avasta maailma kodunt lahkumata!

Tiina Ploompuu

TEA Kirjastusel on taas võimalik lapsi ja noori rõõmustada. Ilmunud on „TEA laste- ja noorteentsüklopeedia” kolmas köide ning õige pea jõuab raamatupoodidesse ka e-entsüklopeedia, mis on DVD-l ja CD-ROM-il. Tegemist on oodatud sündmusega, sest varem pole Eesti laste teatmekirjanduses sellist väljannet olnud.

Samamoodi nagu „TEA laste- ja noorteentsüklopeedia”, peab ka e-entsüklopeedia silmas eelkõige lapse vajadusi ja huvisid ning see on püütud teha hästi lapsesõbralikuks.

„TEA laste ja noorte e-entsüklopeedia” sisaldab kõike seda, mis on olemas kolmes entsüklopeedia paberköites, kuid peale selle leidub seal muudki põnevat – helisalvestisi (riigihümnid, linnulaul jm), panoraampilte, animafilmikatkeid (nt „Klaabust” ja „Kapsapeast”) ja teisi videoklippe ning mitmesuguseid animeeritud õppevahendeid. Ühesõnaga kõike, mis on hariv ja samas huvitav.

Lastele meeldib

„TEA laste ja noorte e-entsüklopeedia” on mõeldud eelkõige koolilastele, seetõttu hõlmab see mitmesuguseid ainevaldkondi, mida ka kooliprogrammis käsitletakse, näiteks ajalugu, keelt ja kirjandust, kunsti, teadust, matemaatikat ja geograafiat. Laps leiab palju teavet nii Eesti kui ka kogu maailma kohta. Teksti täiendavad fotod ja üksikasjalikud kaardid, mis esitavad infot ülevaetlikult ning ilmestavad teksti.

Lastelt tuleb tagasiside on meile väga oluline ja palusime kolmel lapsel – Stellanil (6), Ellenil (11) ja Atsil (13) – „TEA laste ja noorte e-entsüklopeediat”

Ellen ja Ats rõõmustavad, et „TEA laste ja noorte e-entsüklopeedia” nii palju põnevaid võimalusi pakub. Foto Ruth Mägi

lähemalt uurida, et teada saada, mida nemad sellest arvavad. Lapsed kasutasid e-entsüklopeediat kodus ja panid oma mõtted kirja. Sissejuhatuseks ütles Ellen, et esimesena jäid talle silma värvilised pildid ja suured pealkirjad. Need äratavad tähelepanu ja haaravad last kaasa, nii et tal tekib huvi entsüklopeediat lähemalt uurida.

Aitab õppida

E-entsüklopeedia kujundus on lihtne, kuid samas pilkupüüdev. Ka e-entsüklopeediat uurinud lapsed olid kujundusega rahul. Nad leidsid, et see on väga põnev. Ats rõhutas, et põnev, lihtne ja noortepärane kujundus üllatas teda positiivselt. Kujundamisel on silmas

peetud, et info oleks kiiresti leitav ning aitaks õppurit koolitöö tegemisel ja eksamiiks valmistumisel. Näiteks Ellenile oli e-entsüklopeedia suureks abiks referaadi koostamisel.

Praegusel ajal, kui kõigil on kogu aeg kiire, on väga oluline, et otsitavat materjali oleks lihtne leida. E-entsüklopeedia pakub kiireks teabe leidmiseks erinevaid võimalusi. Üks võimalus on kasutada tähestikjärjestuses märksõnastikku. Teine võimalus on otsida märksõna üles temaatilise jaotuse kaudu, mille kasutaja leiab e-entsüklopeedia avalehelt. Teemasid tähistavad lustakad ikoonid, mis lausa kutsuvad nendele vajutama ja ikooni all avanevas valdkonnas ringi liikuma.

Lisaks eespool nimetatule saab kiiresti liikuda ka üksteisega seotud tekstide vahel. Seda võimaldavad teksti sees olevad lingid. Selline teemade vahel liikumine aitab noortel luua asjade vahel paremini seoseid. Nad näevad, et näiliselt erinevad asjad võivad omavahel siiski seotud olla. Seoste mõistmine aga avardab noorte maailmapilti.

E-entsüklopeediaga tutvunud laste arvates oli otsitavat teavet lihtne leida. Isegi väike Stella tuli sellega kenasti toime. Eriti meeldis lastele see, et märksõnad on esitatud teemade kaupa. Nii saab parema ülevaate, milline märksõna millisesse valdkonda kuulub. Stella-le meeldis ka nimede otsimise ja leidmise mäng.

Kas TEAte?

„TEA laste ja noorte e-entsüklopeedia” juurde kuulub ka väga mahukas interaktiivne maailmaatlas, mille abil saab maailma tundma õppida ja oma teadmisi kontrollida. Kas selle nimi on:

- „Põnev maailm”
- „Virtuaalne maailm”
- „Suur maailma atlas lastele ja noortele”?

Vastused saatke TEA Kirjastusse kas meili teel (info@tea.ee) või postiga (Liivalaia 28, 10118 Tallinn). Õigesti vastanute vahel loositakse 2. juunil välja üks „TEA laste ja noorte e-entsüklopeedia” (DVD ja CD-ROM-id). Võitjate nimed avaldatakse TEA koduleheküljel www.tea.ee.

Õige vastus maikuu lastelehe küsimusele: kirjanikud Sinikka ja Tiina Nopola on õed, nagu ka nende raamatute tegelased Heinakübar ja Viltuss ning Helga ja Haliise Alibullen.

TEA teatmekirjanduse 12 kuu TOP

1. „TEA laste- ja noorteentsüklopeedia”, I–III köide
2. „TEA laste ja noorte e-entsüklopeedia”
3. „TEA taskuentüklopeedia”
4. „Maailma lühiajalugu”
5. „Suur perenaise käsiraamat”
6. „Pere terviseentsüklopeedia”
7. „Maailma toiduainete entsüklopeedia”
8. „Lapse terviseentsüklopeedia”
9. „Puutöömeistri käsiraamat”
10. „50 klassikut. Filosoofid”

ilmumas

Taibupõnn bakterite maailmas

Pentti Huovinen
tõlkinud
Mari Vaba
64 lk

kõva köide
Kõikjal meie ümber ja meie keha

sees elutseb palju baktereid ja mikroobe, osa neist inimesele hädavajalikke ja osa kahjulikke. Mai lõpus ilmub lastele vahva raamat „Taibupõnn bakterite maailmas”, mille abiga saavad lapsed piiluda mikroobide maailma. Raamat õpetab elama rahumeelselt nii vajalike kui ka kahjulike bakteritega ning jutustab lõbusalt ja arusaadavalt, miks on tarvis pesta korralikult käsi ja hambaid.

uudis

Laste oma reisiraamat

Käesoleva aasta sügisel rõõmustab TEA Kirjastus väikesi reisihuvilisi just nende jaoks koostatud reisijuhtidega. Laste reisijuhtide sarjas ilmuvad Pariisi ja Londonit tutvustavad raamatud.

Lapsed saavad nendest raamatutest Pariisi ja Londoni kohta teada uskumatuna näivaid saladusi ja huvitavaid fakte ning leiavad sealt hulga tegevusi ja mängu, mis muudavad reisi meeldejäädavaks.

„Kukeaubits” õpetab lugema

Lugema õppimine on üks äratlemata raske töö. Seepärast ongi vaja see muuta lapse jaoks nii lõbusaks ja huvitavaks kui vähegi võimalik. „Kukeaubits” koos vihikute ja peagi ilmuva õpetajaraamatuga on seejuures heaks abilisiks.

„Kukeaubitsa” eesti keele õpetamise meetoodika pärineb Tallinna Ülikooli emakeeledidaktika dotsendilt Anne Uusenilt, aabitsa üldkontseptsioon ja arvutamise meetoodika aga Gita Andersonilt.

Selleks, et laps tahaks õhinaga lugema õppida, peaks raamatuga tegelemise ettepanek tulema temalt endalt. Muidugi peab lapsevanem eelnevalt lapse mõtted tähtedele ja lugemisele suunama. Alustada võiks tähtede häälimisest ja mänguliste harjutuste tegemisest, neid leidub „Kukeaubitsa” rohkesti. Kui on näha, et laps suudab juba häälikuid eristada, on aeg kätte võtta aabits ja alustada tähtede õppimist.

„Kukeaubitsa” töövihikud pakuvad lapsele põnevaid tegemisi.

Aabitsat saab kasutada ka valikuliselt, olenevalt õppija vanusest. Kolme-nelja-aastased saavad teha tutvust tähtede ja numbritega, otsida pildilt ja tekstist õpitud tähti, joonistada neid suurele paberile ja seejärel kaunistada ning õpitu üle ema-isaga arutleda. Veidi suuremad lapsed õpivad sõnu veerima, arvutama ning kirjutama. Nõnda saab üks laps selle aabitsaga tegeleda vähemalt paar aastat.

Kogu lehekülge ei pea sugugi korraga läbi lugema. Ühel päeval saab vaadata uut tähte ja pilte, teisel päeval otsida õpitud tähega algavaid sõnu ja mõelda neid ise välja, kolmandal päeval püüda

sõnu kokku lugeda jne. Ikka nii, kuidas lapsel tuju ja kannatust jätkub. Ja mõistagi käigu kogu tegevus ikka rõõmsas tujus ning mängides.

„Kukeaubitsa” mitmekesised loovülesanded ning fantaasiarikkad ja humoorikad illustratsioonid arendavad lapse mõttemaailma ning suurendavad tema loovust.

Põnevad töövihikud

„Kukeaubitsa” juurde kuulub ka „Kukeaubitsa töövihik”, mis järgib täpselt aabitsa ülesehitust, selle sisulist loogikat ja meetoodikat ning on kõige olulisem aabitsa juurde kuuluv õppevahend.

TEA Kirjastus on andnud välja teisigi „Kukeaubitsa” vihikuid: loodusvihiku, kirjavihiku, numbrivihiku ja joonistamisvihiku. Ilmumas on liiklusvihik ja meisterdamisvihik. Need kõik moodustavad „Kukeaubitsaga” ühtse terviku, mille abil laps saab tähtede ja numbrite maailmaga tutvust teha, natuke loodust uurida ning muidugi ka joonistada ja pilte värvida.

Uus õpetajaraamat

Peagi lisandub „Kukeaubitsa” perekonda Anne Uuseni kirjutatud õpetajaraamat, mis on heaks abilisiks lasteaias õpetajale, aga ka emale ja isale, kes kodus lapsele tähti ja lugemist õpetavad. Õpetajaraamat seob kõik sarja osad terviklikuks õppekomplektiks. Õpetajaraamatus esitatakse teemad nädalate kaupa: igal nädalal üks teema, lähtuvalt last ümbritsevast elukeskkonnast ja koduloolisuse põhimõttest. Eraldi märgitakse ära nädala jooksul vajaminevad õppematerjalid ja õpisisud.

Imeliste õite põhjamine pillerkaar

Riho Raudi
tõlkija

Kui kevad on täishoos, toovad värvide pillerkaarile lisa rododendronite kõikmõeldavais roosades, erkpunastes, violetseis, aga ka kollastes varjundeis uhked õied. Paljudel liikidel ja sortidel lisanduvad puhtale värvitoonile veel intensiivsemalt värvunud, rohkem või vähem märgatavad neelutäpid ja -laigud. Sobivais tingimustes kasvanud taimed pole kitsid näitama oma suursuguseid öiekobaraid, mis küll ühtegi inimest külmaks ei tohiks jätta.

Polegi nii pirtsakas

Huvi selle kanarbikuliste sugukonna ligi tuhandeliigilise perekonna esindajate vastu on üha kasvamas. Maailmas olevaist arvatavasti 25 000 hübriidi hulgast võib nõudlikumgi kasvataja leida endale sobivaid sorte, mida istutada aeda kas varjuliseemale, poolvarjulisele või päikeselisele kasvupaigale.

Sageli arvatakse, et rodosid on hirmraske kasvatada, ent kui järgitakse kasvupinnase happesust (pH peaks olema 4,5...5,5 – just sellise väärtusega on neutraliseerimata rabaturvas või aiakeskustes saadaolev rodoturvas), õiget valgust ning liigiti-sorditi vajavat kaitstust, tänab rodopöösas kasvatajat peagi ning igal aastal üha suureneva õitekühilaga. Rodosid peetakse küll hinnalt kalliteks, kuid kui arvestada, et korraliku, aastaid rõõmu pakkuva põõsa saab kätte ühe normaalse restorani lõuna eest, siis...

Kui aga on juba nõuks võetud aeda rajada turbapeenar, saab sinna lisaks rododele istutada teisigi hapulembeseid taimi – varakevadel õitsevaid punaseid eerikaid (õitsevad isegi koos viimase lumega), lopsakate marjakobaratega pohlasorte, sügisest

Sageli arvatakse, et rodosid on raske kasvatada, ent kui järgitakse kasvupinnase happesust, õiget valgust ning liigiti-sorditi vajavat kaitstust, tänab rodopöösas kasvatajat peagi ning igal aastal üha suureneva õitekühilaga.

hiliskevadeni suuri kauneid punaseid marju hoidvaid lamavaid talihalju, kõigile tuntud harilikku kanarbikku, mille sordid ei paista silma üksnes värvikate ning ületalve püsivate õite, vaid ka värviliste (kuldsete, hallikate, tume- ja heleroheliste) lehtede poolest. Lisaks muidugi mitmele inim-põlvkonnale tuttavad, kuid üha uute sortidega üllatavaid astilbesid, hosta-

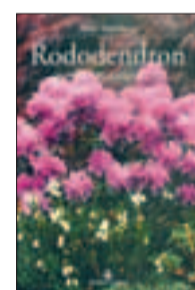
sid ja muid kauneid lilli. Kirjeldatud on enam kui 150 liiki hapulembest taime.

Palju täpseid juhiseid

Kuidas seda kõike ellu viia, milliseid uusi liike-sorte aiakeskustest nõuda, seda õpetabki Maalehe Raamatu välja antud 238-leheküljeline rikkaliku pildimaterjaliga varustatud suureforma-

diline ja sisukas tõlketeos. Raamatust leiata konkreetseid juhiseid turbapeenra rajamiseks, sobivate taimede valikuks, rodode hoolduseks, kahjurite, haiguste tõrjeks ning üksikasjaliku ja mahuka ülevaate sortidest.

Raamatu autor on Taanis töötanud aastaid aiakeskuses ja toimetab rodode nõuandelehekülge www.rhodospécialisten.dk.

Rododendronid – ja mis sellega kaasas käib

Niels Skjoldberg
tõlkinud
Riho Raudi
240 lk
kõva köide

ilmumas

Põllumehe aasta-raamat

Tähtpäeva-kalender
Andres Ülviste
kujundanud
Jaan Tammsaar
240 lk
pehme köide

Vabariigi prokurör, keda eelkõige tuntakse süüdistajana ülrasketes ja keerukates protsessides, teeb vabal ajal pulli! Ka temal on vaja elu tasakaalus hoida ja mis saaks olla etemat, kui oma sõnajõudu ja -seadmisoskust sootuks teisel moel ära kasutada. Selle raamatu on ta pühendanud kõigile neile, kes nõustuvad temaga selles, et viimasel ajal on elus liiga vähe pulli ja liiga palju kunstseemendamist.

Pullimehe aastaraamatus toodud tähtpäevi tuleb tähistada igal aastal ega tohi unustada, et „kõik siin elus läheb kunagi üle või mööda... Enamasti üle mõistuse või mööda pükse.”

Raamat jõuab müügile juunis, hiljemalt enne jaani.

Peenralt potti ehk parim iseendale

Leopold Meensalu

Köögivilja on üks inimese põhilisi toiduaineid. Kui kartulit on meil nimetatud teiseks leivaks, siis köögivilja on väärtuslike dieetiliste omadustega teravistav toit. Lisaks põhilistele toidukomponentidele (valgud, rasvad, süsivesikud) sisaldavad köögiviljad rohkesti vitamiine, mineraalaineid, orgaanilisi happeid ja ballastaineid.

Köögiviljad tõstavad söögiisu ning parandavad valkude jt toitainete omastamist. Otsese raviva toimega on fütotsiide sisaldavad köögiviljad nagu küüslauk, söögisibul, mädarõigas, karulauk jt.

Üldiselt sisaldavad köögiviljad rohkesti vett, suhteliselt vähe aga valke ja rasvu. Seetõttu on nende energeetiline väärtus valdavalt võrdlemisi madal. Kui näiteks võrrelda mõnede köögiviljade ja loomaliha energeetilist väärtust, siis on see aedoad ligikaudu 8, valgel peakapsal 11, tomatil 13 ja peasalatil 18 korda väiksem.

Valgurikkamad on aedhernes ja -uba ning roos-, spargel- ja kähhar peakap-

sas. Süsivesikute sisalduse poolest on rikkamad suhkrumais, mustjuur, aedhernes, pastinaak, porgand, söögipeet, kaalikas.

Maitvad vitamiinid värskes toidus

Eriti tähtsad on köögiviljad aga vitamiinide ja mineraalainete allikana. Karotiini leidub rohkesti porgandis, kõrvitsas, peterselli lehtedes, sibulapealsestes, salatkressis, põldsalatis, paprikas, aedspinatis, lehtkapsas. C-vitamiini sisalduse poolest paistavad silma paprika, mädarõigas, petersellilehed, sibulapealsed, aedspinat, kõrvenõges, hapu oblikas, ka leht- ja rooskapsas ning valge peakapsas.

B-rühma vitamiine on rohkem lehtkapsas, küüslaugus, rohelistes hernestes, spargelkapsas, salatkressis, salativenkolis, suhkrumais. PP-vitamiini poolest on rikkad aedhernes ja paprika.

Vitamiinisaldusega tihedalt seotud on ka mineraalainete sisaldus. Eriti vitamiinide- ja mineraalainerikkad on petersellilehed, aedspinat ja -salat, samuti porgand ja rooskapsas. Rohkesti

mineraalaineid sisaldavad ka rõigas, roheline hernes ja aeduba.

Mitte ainult söömise pärast

Inimtoidus samuti tähtsat osa etendavad ballastained (tselluloosi, hemitselluloosi, pektiini jt) poolest on rikkad porgand, seller, porrulauk, spargelkapsas, rabarber, valge ja punane peakapsas, roos- ja lehtkapsas, aga ka paprika, aeduba ja -hernes.

Kui Eestis veel paarkümmend aastat tagasi oli kasvatatavate ja tarbitavate köögiviljade sortiment võrdlemisi ühekülgne, mida omakorda halvendas suur sesoonsus, siis praegu on olukord teine. Tänu laialdasele riikidevahelisele kaubavahetusele ja küllaltki soodsatele impordivõimalustele on köögiviljad ka meil nüüd väga laialdases sortimendis kättesaadavad aasta ringi.

Seoses sellega on meil aga ka üsna laialt levinud arvamine, et kohapeal, sealhulgas koduaedadeski, ei tasu üldse enam köögiviljade kasvatamisega jännata ja mõistlikum on neid hoopis poest osta. Sellise arvamusega võib nõustuda vaid osaliselt. Mõnede tavaliste ja suhteliselt odavate köögiviljade,

nagu peakapsas ja tavalised juurviljad kasvatamine ei ole vast tõepoolest igas pisikeses koduaias otstarbekas. Hoopis teistsugune on aga olukord mitmete kiiresti riknevate, eelkõige lehtköögiviljadega, mis peaksid toidulauale jõudma koristamisest arvates võimalikult lühikese aja jooksul.

Tasub silmas pidada sedagi, et oma aias või maalapil ei töötata ju ainuüksi selleks, et saaki saada, vaid ka selleks, et leida rahuldust vabas õhus ja päikese käes viibimisest ning taimede eest hoolitsemisest. Kui aga sellega kaasneb ka rõõm omakasvatatud toiduks minevat saadustest, on rahuldus kindlasti veelgi suurem.

Peenralt potti

Leopold Meensalu
kujundanud
Jaan Tammsaar
372 lk
pehme köide
lakkadega

Piiridest ajalooos ja inimestes

Kärt Jänes-Kapp

toimetaja

Kuigi Eero Medijainen on lõpetanud Tartu Ülikooli ajaloolasena ja töötab praegu samas uusima aja õppetooli professorina, pole tema kirjutatud „Ajaloos ja poliitika piiridel” kindlasti traditsiooniline ajalooraamat. Üldjoontes keskendub see küll 20. sajandi ajaloole, teisalt ei ole mingil juhul tegu katsega minevikku mingil viisil fikseerida või kirjeldada.

Autor ei paku mingit oma, „õiget” varianti ajalooos, ta pigem arutleb, loob ja lõhub seoseid, püstitab küsimusi. Isegi intrigeerib. Enamgi veel – ta lausa kutsub lugejat või ajaloo- ja poliitika-õppureid, keda raamatut kirjutades eriti silmas on peetud, enesele vastu vaidlema. Miks tõlgendatakse ajalugu erinevalt? Kas see sõltub inimesest, tema kultuuritaustast ja haridustasemest? Või on maailm nii keeruline, et seda ei saagi ühtmoodi seletada? Ja kas peabki? Kas süsteem ajalooos või poliitika tähendab midagi muud kui matemaatika või astronoomias ehk kas näiteks Vestfaali süsteem on põhimõtteliselt teistsugune kui Päikesesüsteem? Ja kes üldse „teeb” ajalugu?

„Ajaloos ja poliitika piiridel” lahkab esseistlikus laadis 19 teemat, mille hulgas on sellised, nagu tõde ja mälu,

ajaloo periodiseerimine, tänapäeva mõttelised mudelid, rahvusvahelised suhted kui süsteem, Euroopa Liit, globaliseerumine, demokraatia, külma sõja algus ja olemus, natsionalism, relativistatud konflikt, sõda, kriis, revolutsioon, interventsioon, orientatsioon, neutraliteet ja Balti küsimus.

Rahvusluse plussid ja miinused

Kuidas näiteks tuleks autori arvates hinnata rahvuslust? See on olnud oluline tegur ajalooos ja on jätkuvalt oluline ka tänapäevaste rahvusvaheliste suhetes. Natsionalism võib ühelt poolt tähendada sallimatust ja takistada koostööd. Teisalt on see mobiliseeriv tegur, mille nimel arenevad kunst, kirjandus, sport. Kas üldse on võimalik leida skaalat, mille põhjal rahvuslust objektiivselt hinnata?

Küllap on autoril õigus, et tulemus jääb ikka vaieldavaks. Huvitav on seegi, et pärast natsionalismi esilekerkimist rahvusvaheliste suhetes 19. sajandil on ikka ja jälle oletatud, et selle tähtsus peagi väheneb. Selles küsimuses olid 19. sajandil ühel meelel nii liberaalid kui ka marksistid, kes eeldasid, et vabale turumajandusele tugineva maailmaturu kujunemisega kaovad vahed riikide ja rahvuste vahel; seda eeldati pärast Esimest maailmasõda, mil enesemääramise õigus muudeti rahvusvahelise

Pakri pankrannik. Rauno Volmar /EPL

õiguse osaks; seda arvati 1970. aastatel, kui koloniaalimpeeriumid olid lagunenud ning usuti, et maailm muutub ühtsemaks; seda oodati pärast Nõukogude Liidu ja Jugoslaavia kokkuvarisemist.

Ometi ei suuda maailm jätkuvalt leida kõiki rahuldavat lahendust Kosovos, Kurdistanis, Tiibetis, Põhja-Iirimaa, Lähis-Idas. Üheselt pole selge kas või juba seegi, mis termineid näiteks Lähis-Ida puhul oleks õige kasutada. Kas tegu on pikaleveninud konfliktiga või hoopis kriisiga, milles relativistatud konfliktid vahelduvad leppimiskatsete ja rahualgatustega?

Stabiilsus või õiglus

Maailmas räägitakse tuhandeid keeli ja pole kuigi tõenäoline, et riike tekib sama palju. Seega on täiesti põhjendatud autori arvamus, et meie ees seisab dilemma: kas olulisem on stabiilsus ja

rahu maailmas või õiglus – enesemääramise võimaluse andmine kõigile iseseisvust soovivatele inimühendustele? Kellel on õigus seda dilemma lahendada? Kas lahenduse määrab ära juhus, tahe, mingi jõud, võim või muu tegur?

Või siis näiteks mõisted interventsioon, humanitaarne interventsioon, ennetav interventsioon, millele on lähedased sellised mõisted nagu agressioon ja jõu kasutamine. Taas üks valdkond, millega kaasneb hulk poliitilisi, õiguslikke ja sõjalisi probleeme. Ühe või teise sekkumise humanitaarsuse hindamisel saaks ilmselt lähtuda üldistest inimõigustest. Vastavais õigusaktides on aga jätkuvalt probleeme ning humanitaarsele interventsioonile on seepärast keeruline leida universaalset moraalset õigustust. Nii küsib autor, et miks humanitaarne interventsioon ei olnud aktuaalne enne 1990. aastaid.

Või miks ei räägita üldiste inimõiguste kaitse vajadusest mõnede ÜRO Julgeolekunõukokku kuuluvate riikide puhul? Sellest võiks järeldada, et üldised inimõigused pole siiski üldised ja sekkumine või mittesekkumine oleneb paljuski muudest teguritest peale vajaduse kaitsta rahvusvahelist õigust.

Veel keerulisem on olukord üldiste sotsiaalsete, majanduslike ja kultuuriliste õigustega. Inimesel võib olla üldiselt tunnustatud õigus elule ja vabadusele. Kuidas aga tagada igaühe õigus olla vaba näljast? Kes ja millal peaks sekkuma, kui mingit riiki või piirkonda ähvardab näljahäda? Kes kannab vastutust ning näljaohu likvideerimisega seotud kulud? Eetilise paradoksini võib viia küsimus, kas ükskõik millisel humanitaarse interventsiooniga seotud riigil on õigus panna kaalule omaenda kodanike, eeskätt sõjaväelaste elu, et tagada teise riigi kodanike inimõigused.

Nõustuda või vastu vaielda?

Küllap annavad juba need mõned näited aimu, missuguseid küsimusi ajaloodoktor Eero Medijainen esitab, kui ta oma raamatus ajaloo ja poliitika piiridel liigub. Raamatu eesmärk on avada 20. sajandi ajaloo probleemide tausta ja analüüsida rahvusvaheliste suhetega seotud seisukohti, teooriaid ja mõisteid, mida rohkesti igapäevaselt kasutatakse ja mis esmapilgul tunduvad üheselt mõistetavad, ent pole seda ometigi. Autori mõtetega võib nõustuda või neile vastu vaielda, aga nii ajaloo kui poliitika üle mõtisklema suunab see raamat lugeja igal juhul.

Ajaloo ja poliitika piiridel

Mõisteid ja mõtisklusi
Eero Medijainen
232 lk
kõva köide

Emotsioonide ja oskustega

Kuldar Traks

toimetaja

Tänu digitaal tehnoloogiale on piltide tegemine, töötlemine ja avaldamine hõlpsam ja kättesaadavam kui kunagi varem. Inglise fotograafi Tom Angi käsiraamat on praktiline abivahend kõigile, kes soovivad saavutada paremaid tulemusi, tegelevad fotograafiaga hobi korras või kaaluvad professionaalse fotograafi karjääri. Raamat käsitleb uue kunstiliigi kõiki aspekte ja tööetappe, alates motiivi jäädvustamisest ning lõpetades fotode printimise ja avaldamisega.

Tehnikapoolse pealt annab käsiraamat ülevaate kõigist tööprotsessis kasutatavatest seadmetest. Lugeja saab teada, millisel põhimõttel töötavad kaamerad, arvutid, kuvarid, skännerid ja printerid, ning leiab hulganisti praktilisi juhtnõure, kuidas hoolitseda oma seadmete eest, muuta töö käik võimalikult mugavaks ja sujuvaks ning kõrvaldada kõige tavalisemaid tehnilisi probleeme. Raamat õpetab kaamera käsitsemist ning annab lugejale vajalikud teadmised pildistamise aspekti-

dest, nagu valgustamine, säritamine ja suumimine.

Loomingulise poole pealt selgitab käsiraamat kompositsiooni põhimõtteid ning õpetab, kuidas nii kadreerimise kui ka kaamera seadete abil tõsta visuaalse info küllusest esile olulisi elemente ja paigutada neid niimoodi, et foto ei fikseeriks ainult mingit vaatepilti, vaid suudaks edastada vaatajale ka oma sõnumit. Samuti pakub autor ulatusliku valiku ideedest, mida pildistada ning kuidas ühele või teisele teemale läheneda.

Eriti paindlikke võimalusi digifoto loomise juures pakuvad pilditöötlusprogrammid. Fotode kvaliteeti on võimalik arvuti abil teinekord märgatavalt parandada ning korda saab teha nii mõnegi kujutise, mida võiks esmapilgul pidada ebaõnnestunuks. Pikem peatükk ongi pühendatud põhilistele pilditöötlusmanipulatsioonidele. Kuidas kontrollida kujutise kvaliteeti ning reguleerida ja tasakaalustada värve? Kuidas eemaldada pildilt tolm ja müra ning muid ebasoovitavaid detaile? Kuidas kasutada teravdamist ja hägustamist foto kvaliteedi tõstmiseks?

Neid ja paljusid muid töövõtteid on kirjeldatud lihtsalt ning algajate

vajadusi silmas pidades. Põhilisi töövõtteid on illustreeritud näidisfotodega ning erinevate dialoogiakende ekraanipiltidega. Lugeja õpib tundma pilditöötlusprogrammide põhifunktsioone, nagu värviasendus, eri valiku- ja kloonimistööriistad, kihid, kõverad ja maskid. Käsiraamat ei eelda ühe või teise konkreetse pilditöötlusprogrammi olemasolu, kuna samad või analoogsed funktsioonid on enamikul parematel programmidel, kuigi näidetes on enamasti kasutatud Photoshopi.

Käsiraamat annab ka praktilist nõu väljundi leidmiseks ja oma tööde avaldamiseks, loetleb kasulikke veebiresse ning sisaldab väikest digitaal-fotograafia sõnastikku.

Digitaal-fotograafia käsiraamat

Tom Ang
tõlkinud
Karel Zove ja
Meelis Piller
408 lk
kõva köide

ilmumas

Kümme tähtsat asja

Maikuu lõpunädalal lisanduvad Doring Kindersley „Silmaringi reisijuh-tidele” ja nn taskureisijuh-tidele uued reisijuhid sarjast „Silmaringi reisijuh Top 10”. Esimesena ilmuvad eesti keeles raamatud Berliini, Praha, Londoni, Sitsiilia ja Pekingi kohta.

Neist leiab näpunäiteid, kuidas leida, osta, maitsta, näha sihtkoha kümme kõige tähtsamat asja ning kuidas kodust eemal aega võimalikult süh-päraselt, vältida rahvasumma ja nautida reisi ka piiratud eelarvega. Igas Top 10 raamatus on täpsed ja detailsed kaardid ning värvifotod ja arvukalt edetabeleid. Nõnda võib olla kindel, et ükski tähtis vaatamisväärsus või meelelahutus ei jää märkamata.

Käepärases raamatus on välja toodud 10 tähtsamat muuseumi ja galeriid, 10 tähtsamat kirikut, mošeed või templit, 10 paremat restorani, baari ja klubi, 10 väljapaistvat ajaloolist või moodsat ehitist, 10 paremat hotelli igas hinnaklassis, 10 lustakamat kohta lastele jpm.

Silmaringi reisijuh TOP 10

192 lk

pehme köide lakkadega
Berliin, Praha, London, Sitsiilia
Peking

ilmunud

Eedeni aed

Kati Murutar

256 lk

pehme köide

Kati Murutar kirjeldab enda, oma pere ja loomade suve Liu külas Jausa rannatalus Pärnumaal. Raamatus on loomi ja lapsi, sööki ja kööki, puhkust ja tööd, naeru ja nuttu – elu oma rasmiste ja rõõmudega eestimaises Eedeni aias, kus Kati peab liksaks oma viiele lapsele ja nende sõpradele kolme hobust, kolme koera ning kimpu papagoisid. Eluline ja siiras, lootusrikas ja lõbus lugemine.

Kalev Kesküla uus veinijuht

Kalev Kesküla

530 lk

kõva köide

Kalev Kesküla uus veinijuht on eelmisega võrreldes täiesti uus raamat. Endistviisi on raamatus veinimaade ülevaated, aga veinid on enamasti uued, sest eelmisest veinijuhist möödunud kolme aastaga on meie valik tublisti muutunud.

Pudelipildi, maitsekirjelduse ja toidusoovitusega on esitatud 750 huvipakkuvat veini, autori lemmikud on tähistatud aumärgiga. Entsüklopeediaartiklid tootjate kohta pakuvad põhifakte sadadest tuntud veinitegijaist, aimu saab nii veiniperekondadest kui nende loomingu paremikust.

Kuldne Trio ausalt ja avameelselt

Mihkel Smeljanski, Jüri Vlassov

192 lk

kõva köide

Kuidas „usin“ koolipoiss Mihkel keemiaeksamiks valmistus? Kes kuulusid Peedikate Ühingusse? Mis juhtus Karglas? Kuidas valmisid laulud „Iina Mokacholla“, „Kušat ja hotšu“? Mis on Mungali Jätk?...

Mihkel Smeljanski ja Jüri Vlassov on kirja pannud oma muusikuarjajäri eredamad hetked. Lugeja saab teada kuidas nad leidsid tee muusika ja teatri juurde, ülevaate ansambli Kuldne Trio erinevatest koosseisudest ning bändimeeste värvikatest seiklustest kodu- kui välismaal.

Triolaste tegemistest pajatav raamat on humoristlik pilguheit pillimeeste igapäevaelu.

Kätte on jõudmas hoidiste aeg!

Kristel Kibus

Olen tavaline eesti naine, kes kunagi koolipõlves sai hakkama kurkide hapendamiseks, kuid nüüd ei ole ligi viieteist aastat midagi purki pannud. Nähes aga seda raamatukest, mis oli põhimõttel „Kõik purki!“ ka purki pandud, tekkis taas huvi.

Minu kokaraamatukriteeriumid on järgmised: asi peab olema intrigeeriv ja ilus, ma tahan selle tegemist proovida ning asi peab olema lollikindel, et ma võimalikult väikese vaevaga saaksin valmis midagi head. See raamat nendele kriteeriumidele vastas.

Proovisin ära Provence'i-pärase apelsinainapi tegemise – see oli selline nikerdamine, mis õnnestub ka kokanduskauget inimesel, aga pakub pinget ka andunud kokkajale – ja tulemus sai

Vaid käesirutus... ja suvi saab purki! Kõik on purgis – suvi, hoidised ja ka hoidisretseptide raamat.

üllatavalt hea. Tahaks proovida ka laisa inimese napsitegemist – üks osa üht, teine teist ja kolmas kolmandat, lükka kappi ja võta kolme nädala pärast välja, suurepärase isetehtud kingitus nii soojal kui ka külmal ajal.

Ootan juba esimeste maasikate ja vaarikate valmimist, et saaks suvesooja panna purki (jälle ülilihtsalt) ja teise osa määrada suvehommikupannkoogile.

Teate ju küll – see on see suur ülepannikook, kuhu on pandud natuke linnulaulu ja hommikukastet koos hommikupäikesega ning millele tuleb ilmingimata mummulisest kruusist piima peale juua.

Hoidised

Margit Kirsipuu

96 lk, raamat on purgis

Pilved on hingele head

„Pilvevaatleja käsiraamat“ on Inglismaal pesitseva Pilvevaatlejate Ühingu ametlik väljaanne. Raamatu autor on ühtlasi nimetatud ühingu asutaja.

Tema sõnum lugejale on, et nemad ei hinda pilvi piisavalt – on ju inimkonda õnnistatud rikka ja ettearvamatu pilvemaastikuga, aga pea pilvedes ringikõndimisel on ikka pigem halvustav maik man.

Käsiraamat pakub vastumürki taolisele ratsionaalsele mõtlemisele. Pilved on looduse poeesia, väidab raamat, ja nende vaatlemine on hingele hea – inimkond peaks aplodeerima nende üürrikele ilule ja elama uhkelt, pea pilvedes, mitte aga mammonat taga ajama.

Ühesõnaga, pilvevaatlemine on universaalne hobi, mida kõik saavad nautida samadel alustel, hoolimata sellest, kui palju tal raha on.

Pilvevaatleja käsiraamat Pretor-Pinney Gavin
320 lk
kõva köide

PILGRIM

www.pilgrimbooks.ee

Loo oma elu

Ingrid Peek

tõlkija

Pärast oma debüüti raamatu maailmas 2006. aastal on Rhonda Byrne'i „Saladus“ jõudnud miljonite inimesteni üle kogu maailma ning tõlgitud tänaseks enam kui kolmekümnesse keelde. Seda raamatut ülistavad kuulsused, kiidavad arvamustliidrid ja armastavad lugejad. Mis siis on „Saladuse“ fenomen? Ilmselt lihtsuses peituv võlu, sest „Saladus“ toob lugejateni enda elu loomise ja kujundamise algtoed selges ja arusaadavas keeles.

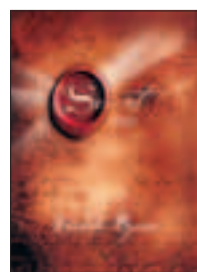
„Saladuse“ põhitees on, et me ise loome oma reaalsuse. „Saladus“ annab meile võtme, kuidas seda kõige osavamalt teha. Raamatu peategelaseks on universaalne külgetõmbeseadus, mille sisu on tõestatud teadmine, et sarnane tõmbab sarnast, meie mõtted ja tunded on justkui magnetid – ja see toimib alati, hoolimata sellest, kas meie sellega arvestame või mitte. Aastatuhandete jooksul kinnitust saanud tarkused ei leia paraku aga tihti peale kasutust, olgugi nad teada ja kättesaadaval.

„Saladus“ teeb loomise ja selle olemuse lugejale nii arusaadavaks, et pärast lugemist on raske seda oma elus mitte kasutada. Ja kehtib see igas valdkonnas – alates tervisest, suhetest, ra-

hast, tööst, loomingust kuni maailma üldise heaoluni välja. Raamat meenutab lugejale ka seda, kui oluline on ära tunda ja endale selgeks teha oma tõelised kutsumused ja soovid, mis on juba pool teed eduni, mille saavutamise algabki järgmisest teadlikult mõeldud mõttest.

„Saladus“ läbib selgitusteekonna koos tänapäeva õpetajatega, teiste seas näiteks sellised mainekad tegelased nagu Neale Donald Walsch, John Hagelin, Bob Proctor, Jack Canfield, ja vanameistritega, nagu näiteks Charles Haanel ja Prentice Mulford, andes lugejale selgelt ja loogiliselt teada, kui lihtne on oma elukvaliteeti muuta, muutes oma mõtete-tunnete tuuma ja lainepikkust.

Esitatud teooriate paikapidavust kinnitavad nii raamatu kui ka samanimelise filmi ülemaailmne edu.

SaladusRhonda Byrne
tõlkinud
Ingrid Peek
216 lk
kõva köide

Maailm on selline, nagu sa ise oled

Leelo Laurits

toimetaja

Raamatus „Suure kala jahil“ räägib kuuluisest filmilavastaja David Lynch killukeste kaupa oma lapsepõlvest, loomeprotsessist, näitlejate valimisest, juhustest, ilust, ideedest, teadvusest, muusikast, ühtsest väljast ja paljust muust. Kõikide peatükkide taustaks on selgus, mille ta on leidnud mediteerides.

„Olen kolmkümmend kolm aastat tegelenud transsendentaalse meditatsiooniga ja see on oluliselt mõjutanud mu filmiloomingut ja kogu elu. Just meditatsiooni abil olen saanud sukelduda üha sügavamale ja püüda üha võimsamaid kalu. Selle raamatuga soovin oma kogemusi jagada,“ kirjutab ta.

„Viha, depressioon ja hingevalu on head elemendid mõnes loos, inimesele mõjuvad need aga hävitavalt; olles viha, depressiooni või murede küüsis, saad vaevast voodist välja, rääkimata loometööst või headest mõtetest,“ jätkab Lynch ning kirjeldab endasse süvenemise kulgu. „Igas inimeses on teadvuseookean ja see tähendab tervet

David Lynch. Foto Andres Haabu/ÁP

ookeanitäit lahendusi. Iga kord, kui sa sellesse ookeani sukeldud, elavad sa oma teadvust. Hakkad tegemisest rõõmu tundma. Ja kogu su olemus lööb tasaselt kumama. Kõik tahavad sinu läheduses viibida.”

„Minult küsitakse sageli, et kui mediteerimine annab nii hea tunde, siis miks on minu filmides nii palju hämarust ja vägivalda. Maailmas on mõlemat väga palju ja filmid peegeldavad maailma, milles me elame. Filmid on

lood,“ kirjutab Lynch ning lugeja leiab sellest raamatust terve rea peatükke lugude filmiks vormumiseks, kirjeldusi filmivõtetest, tehnikast, kino arengusuundadest, rahastamisest.

Samas ei poolda Lynch filme „äraseletamist“ ja seda ta raamatus ei teegi, vaid kõik kirjeldused, faktid ja näited illustreerivad arutlusi, kuidas igat eluhetke loomingulisemalt näha ja läbi elada.

Autorist

Režissöör David Lynch on kolmekordne „Oscari“ nominent, tema populaarsed filmid „Eraserhead“, „The Elephant Man“, „Wild at Heart“, „Twin Peaks“, „Blue Velvet“, „Mulholland Drive“ ja „Inland Empire“ on lammutanud seina art-house'i filmide ja Hollywoodi toodangu vahelt.

Suure kala jahil David Lynch
tõlkinud
Aigi Vahing
208 lk
kõva köide